

ЗАКОН за социалните услуги

Обн., ДВ, бр. 24 от 22.03.2019 г., в сила от 1.07.2020 г. - изм., бр. 101 от 27.12.2019 г.; изм. с Решение № 9 на Конституционния съд на РБ от 14.07.2020 г. - бр. 65 от 21.07.2020 г.; изм. и доп., бр. 71 от 11.08.2020 г., бр. 110 от 29.12.2020 г., в сила от 31.12.2020 г., бр. 14 от 17.02.2021 г., в сила от 17.02.2021 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет и цели

Чл. 1. (1) Законът урежда предоставянето, ползването, планирането, финансирането, качеството, контрола и мониторинга на социалните услуги в Република България.

(2) Целите на този закон са:

1. гарантиране на равен достъп до социални услуги, отговарящи на индивидуалните потребности на лицата;
2. гарантиране на качеството и ефективността на социалните услуги;
3. гарантиране на правото на всяко лице на подкрепа за живот в домашна среда и в общността;
4. насърчаване на интегрирания подход при осигуряването на подкрепа на лицата;
5. насърчаване и развитие на публично-частното партньорство при предоставянето на социални услуги.

Принципи

Чл. 2. Социалните услуги се организират и предоставят в съответствие със следните принципи:

1. наличие на различни видове социални услуги;
2. достъпност на социалните услуги;
3. индивидуализиране на подкрепата;
4. всеобхватност, интегрираност и непрекъснатост на подкрепата;
5. превенция на институционализацията;
6. зачитане правата на лицата, ползващи социални услуги, и гарантиране на активното им участие при вземането на решения;
7. гъвкавост и прозрачност при управлението на социалните услуги;
8. участие на всички заинтересовани страни и използване на всички налични ресурси.

Социални услуги

Чл. 3. (1) Социалните услуги са дейности за подкрепа на лицата за:

1. превенция и/или преодоляване на социалното изключване;
2. реализиране на права;
3. подобряване качеството на живот.

(2) Социалните услуги се основават на социална работа, индивидуален подход и индивидуална оценка на потребностите.

(3) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г.) Социалните услуги не са услуги по смисъла на Търговския закон.

Социална работа

Чл. 4. Социалната работа е дейност, която се основава на правата на човека и социалната справедливост и е насочена към подкрепа на отделния човек, семейството, групи или общности за подобряване на качеството им на живот чрез развитие на умения да използват собствените си възможности и тези на общността при посрещане на техните потребности.

Индивидуален подход

Чл. 5. Индивидуалният подход включва извършване на професионални действия за подкрепа и придружаване на лицето, при които неговите конкретни потребности, способности и възможности се поставят в центъра на работата.

Индивидуална оценка на потребностите

Чл. 6. (1) Индивидуалната оценка на потребностите е професионално проучване на житейската ситуация и психо-социалното състояние на лицето с цел определяне на неговите емоционални и социални потребности и потребности от развитие и реализация, които да насочат социалната работа.

(2) Индивидуалната оценка на потребностите включва професионални становища, заключения, изводи и препоръки, основани на анализ.

Право на социални услуги

Чл. 7. (1) Право на социални услуги има всяко лице, което се нуждае от подкрепа за превенция и/или преодоляване на социалното изключване, реализиране на права или подобряване на качеството му на живот, независимо от неговите възраст, здравно състояние, образование, доходи, социално и имуществено състояние.

(2) Всяко дете има право на социални услуги, съобразени с неговите най-добри интереси, възраст, физическо, здравно и психическо състояние, степен на развитие и индивидуални потребности.

Забрана за дискриминация

Чл. 8. При предоставянето на социални услуги не се допуска пряка или непряка дискриминация на лицата, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Зачитане на правата и желанията на лицата

Чл. 9. (1) При предоставянето на социални услуги не се допуска нарушаване на правата, свободите, достойнството и личната неприкосновеност на лицата.

(2) Социални услуги се предоставят съобразно желанието и личния избор на лицата.

(3) При предоставянето на социални услуги за деца се зачита мнението на детето и родителите или на лицата, които полагат грижи за детето.

(4) При предоставянето на социални услуги се гарантира правото на лицата, които ги ползват, да изразяват свободно мнението си за начина на предоставяне и ефективността на услугите, възможностите за подобряване на качеството им и за всички въпроси, които имат отношение към техните права и интереси при ползване на социалните услуги.

Предимство на подкрепата в домашна среда и в общността

Чл. 10. (1) Ползването на социални услуги за резидентна грижа се допуска само в случай че са изчерпани възможностите за подкрепа на лицата чрез социални услуги в домашна среда и в общността.

(2) Ползването на социални услуги за резидентна грижа се организира по начин, който не допуска изолиране на лицата от общността.

Задължение за ползване на социални услуги

Чл. 11. (1) Социални услуги се ползват задължително само по разпореждане на съда и само в случаите, определени в закон.

(2) Не се допуска задължително ползване на социални услуги за резидентна грижа от пълнолетни лица.

Глава втора

ПРОФИЛИРАНЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

Общодостъпни и специализирани социални услуги

Чл. 12. (1) Социалните услуги са общодостъпни и специализирани.

(2) Общодостъпни социални услуги са услугите за:

1. информиране, консултиране и обучение за реализиране на социални права и за развиване на умения, които се предоставят за срок, не по-дълъг от два месеца;

2. мобилна превантивна общностна работа.

(3) Специализирани социални услуги са услугите, които се предоставят при:

1. настъпването на определен риск за живота, здравето, качеството на живот или развитието на лицето;

2. необходимост да бъде удовлетворена специфична потребност на определена група лица.

Функции на социалните услуги

Чл. 13. (1) В зависимост от тяхната функция социалните услуги са:

1. превантивни;

2. подкрепящи;

3. възстановителни.

(2) Превантивни са социалните услуги, които се предоставят на всички лица или на определена група лица без предварително идентифициран конкретен риск.

(3) Подкрепящи са социалните услуги, които се предоставят вследствие на идентифициран риск или за задоволяване на специфична потребност.

(4) Възстановителни са социалните услуги, които предлагат високоспециализирана подкрепа за лица със специфични потребности.

Профилиране в зависимост от потребителите

Чл. 14. (1) В зависимост от възрастта на потребителите социалните услуги могат да са за деца и за пълнолетни лица.

(2) В зависимост от специфичните нужди на потребителите социалните услуги могат да са за:

1. всички деца;

2. деца в риск по смисъла на Закона за закрила на детето;

3. родители, осиновители, лица, полагащи грижа за деца, кандидати за осиновители и кандидати за приемни

семејства;

4. деца и пълнолетни лица с увреждания;

5. пълнолетни лица в кризисна ситуација или с потребност за преодолявање на последици от такава ситуација;

6. възрастни хора в надтрудоспособна възраст;

7. лица, които полагаат грижи за пълнолетни лица.

(3) При предоставянето на социални услуги се извършват и дейности за подкрепа на семејствата и близките на потребителите.

Основни дейности

Чл. 15. В зависимост от основните групи дейности видовете социални услуги са:

1. информирање и консултирање;

2. застъпничество и посредничество;

3. общностна работа;

4. терапија и рехабилитација;

5. обучение за придобивање на умения;

6. подкрепа за придобивање на трудови умения;

7. дневна грижа;

8. резидентна грижа;

9. осигурявање на подслон;

10. асистентска подкрепа.

Продължителност на ползването на социални услуги

Чл. 16. (1) Сроко̀т за предоставяње на социалните услуги се определя в зависимост от индивидуалната оценка на потребностите от подкрепа на лицето и резултатите за потребителя, които се цели да се постигнат.

(2) Ползването на социалните услуги може да е:

1. краткосрочно – за срок до шест месеца;

2. средносрочно – за срок до една година;

3. дългосрочно – за срок от една до три години.

(3) В зависимост от начина на ползване социалните услуги могат да са:

1. почасови;

2. полудневни;

3. целодневни;

4. денонощни.

Среда за предоставяње на социалните услуги

Чл. 17. (1) В зависимост от средата, в която се предоставят, социалните услуги са:

1. услуги в домашна среда;
2. услуги в специализирана среда;
3. услуги, които се предоставят мобилно.

(2) Резидентната грижа се предоставя само в специализирана среда.

(3) Асистентската подкрепа се предоставя в зависимост от личните нужди на лицата, като не се ограничава само до тяхната домашна среда.

(4) Всички социални услуги могат да се предоставят и мобилно, когато това не противоречи на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, и когато за предоставянето им не се изисква създаване на специализирана среда.

(5) Социални услуги по чл. 15, т. 1 – 5 могат да се предоставят мобилно и във:

1. лечебни заведения;
2. институции в системата на предучилищното и училищното образование;
3. детски ясли;
4. места за подкрепа на деца с противоправно поведение;
5. центрове за лица, търсещи и/или получили международна закрила.

Организация на социалните услуги

Чл. 18. (1) Организацията на предоставянето на социалните услуги се определя от доставчика на услугата в съответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(2) Организацията на предоставянето на социалните услуги може да е в зависимост от:

1. възрастта на потребителите;
2. специфичните потребности на потребителите;
3. начина на управление на услугата.

(3) В зависимост от начина на управление социалните услуги могат да се предоставят:

1. самостоятелно;
2. като комплекс от различни социални услуги.

(4) При избора на организация и начин на управление на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, се прилагат следните принципи:

1. осигуряване на лесен достъп до услугите;
2. осигуряване на комплексна подкрепа чрез различни дейности;
3. осигуряване на възможност за ефективно и ефикасно управление на услугите;
4. осигуряване на възможност за гъвкаво използване, насочване и управление на служителите, осъществяващи различните дейности;
5. осигуряване на висока ефикасност на средствата за финансиране на дейностите.

Глава трета

ДЪРЖАВНИ И МЕСТНИ ОРГАНИ И ДОСТАВЧИЦИ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Раздел I

Органи на централно ниво

Министерски съвет

Чл. 19. Министерският съвет определя държавната политика в областта на социалните услуги.

Министерство на труда и социалната политика

Чл. 20. (1) Министърът на труда и социалната политика планира, разработва, координира, провежда и контролира изпълнението на държавната политика в областта на социалните услуги.

(2) За изпълнение на функциите по ал. 1 министърът на труда и социалната политика се подпомага от Агенцията за социално подпомагане и от Агенцията за качеството на социалните услуги.

Агенция за социално подпомагане

Чл. 21. Агенцията за социално подпомагане към министъра на труда и социалната политика:

1. оказва методическа подкрепа при оценката на потребностите от социални услуги, планирането, създаването, предоставянето и развитието на социалните услуги;
2. координира разработването и актуализацията на Националната карта на социалните услуги;
3. дава предварително одобрение за създаване, промяна на броя на потребителите и промяна на мястото на предоставяне на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, в съответствие с Националната карта на социалните услуги;
4. разработва предложения до министъра на труда и социалната политика за определяне и актуализиране на стандартите за финансиране на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, и за размера на таксите за тяхното ползване;
5. участва при разработването на нормативни промени в областта на социалните услуги;
6. поддържа в интегрираната информационна система на агенцията информация относно социалните услуги на територията на страната.

Агенция за качеството на социалните услуги

Чл. 22. (1) За осъществяване на контрол и мониторинг на предоставянето на социалните услуги се създава изпълнителна Агенция за качеството на социалните услуги към министъра на труда и социалната политика.

(2) Агенцията за качеството на социалните услуги е юридическо лице на бюджетна издръжка към министъра на труда и социалната политика и се ръководи и представлява от изпълнителен директор.

(3) Агенцията за качеството на социалните услуги:

1. осъществява контрол и мониторинг на предоставянето на социалните услуги;
2. лицензира доставчиците на социални услуги;
3. прави предложения до министъра на труда и социалната политика за разработване на нормативни стандарти и критерии за качество и ефективност на социалните услуги;
4. оказва методическа подкрепа за спазване на нормативно определените стандарти и критерии за качество на социалните услуги;
5. разработва критерии за анализ на добри практики за високо качество и ефективност на социалните услуги, извършва подбор на такива практики и предлага утвърждаването им на национално ниво.

(4) (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) Дейността, структурата, числеността на персонала и организацията на работата на Агенцията за качеството на социалните услуги се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Сътрудничество на национално ниво

Чл. 23. Държавната политика в областта на социалните услуги се планира, разработва и провежда в сътрудничество с държавните органи, областните администрации, органите на местното самоуправление, социалните партньори, доставчиците на социални услуги, юридическите лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, висши училища, професионални организации на специалисти, предоставящи социални услуги, международни организации и лицата, ползващи социални услуги.

Раздел II

Органи на регионално и местно ниво

Областни управители

Чл. 24. Областните управители подпомагат:

1. координацията и сътрудничеството между общините на територията на областта при оценката на потребностите от социални услуги, планирането и предоставянето на социални услуги на областно ниво;
2. взаимодействието между общините на територията на областта и териториалните звена на държавни органи.

Органи на местното самоуправление

Чл. 25. (1) Общинските съвети определят общинската политика в областта на социалните услуги в съответствие с установените потребности на общинско ниво и приоритетите на държавната политика.

(2) Кметовете на общини:

1. провеждат общинската политика в областта на социалните услуги в съответствие с решенията на общинския съвет;
2. извършват анализ на потребностите от социални услуги в общината;
3. предлагат на общинския съвет организацията и начина на управление на социалните услуги на територията на общината, които се финансират със средства от държавния и общинския бюджет;
4. предлагат на общинския съвет създаване, прекратяване, промяна на броя на потребителите и промяна на мястото на предоставяне на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, от общинския бюджет и при условията на публично-частно партньорство;
5. управляват предоставянето на социалните услуги на територията на общината, които се финансират със средства от държавния и общинския бюджет;
6. отговарят за спазване на стандартите за качество на социалните услуги на територията на общината, които се финансират със средства от държавния и общинския бюджет;
7. възлагат предоставянето на социални услуги, които се финансират със средства от държавния и общинския бюджет, на частни доставчици на социални услуги;
8. осъществяват контрол и мониторинг на социалните услуги, които се предоставят на територията на общината и се финансират със средства от държавния и общинския бюджет;
9. следят за законосъобразното разходване на средствата от държавния и общинския бюджет за финансиране на социалните услуги на територията на общината;
10. извършват анализ на състоянието и ефективността на социалните услуги, които се предоставят на

територията на общината, и предлагат на общинския съвет мерки за подобряване на качеството и ефективността на услугите;

11. поддържат актуална информация за всички социални услуги, които се предоставят на територията на общината, и за техните доставчици;

12. осъществяват контрол относно своевременното събиране на таксите за ползване на социални услуги на територията на общината, които се финансират със средства от държавния и общинския бюджет.

Сътрудничество на общинско ниво

Чл. 26. Общинската политика в областта на социалните услуги се осъществява в сътрудничество със:

1. органите на местното самоуправление на другите общини в областта;

2. областната администрация;

3. териториални структури на Министерството на труда и социалната политика, Министерството на здравеопазването, Министерството на образованието и науката, Министерството на вътрешните работи и други държавни органи;

4. частни доставчици на социални услуги на територията на общината и областта;

5. юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност;

6. лицата, ползващи социални услуги;

7. висши училища, обучаващи социални работници на територията на общината и областта.

Съвет по въпросите на социалните услуги

Чл. 27. (1) Във всяка община се създава съвет по въпросите на социалните услуги, в който се включват представители на органите и лицата по чл. 26, т. 3 – 7.

(2) Съветът по въпросите на социалните услуги:

1. подпомага извършването на анализ на потребностите от социални услуги на общинско ниво и анализ на състоянието и ефективността на социалните услуги, които се предоставят на територията на общината;

2. разработва предложения за подобряване на качеството и ефективността на социалните услуги, които се предоставят на територията на общината;

3. изпълнява и други функции, възложени от общинския съвет.

(3) Съставът на съвета по въпросите на социалните услуги се определя с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Раздел III

Доставчици на социални услуги

Доставчик на социални услуги

Чл. 28. Доставчик на социални услуги е лице, което отговаря за предоставянето на социалните услуги.

Общината като доставчик на социални услуги

Чл. 29. (1) Общините могат да предоставят всички социални услуги.

(2) Общините отговарят за предоставянето на социалните услуги, финансирани от държавния и общинския бюджет.

(3) Предоставянето на социалните услуги, финансирани от държавния и общинския бюджет, се осигурява от общините чрез:

1. самостоятелно организиране и изпълнение на всички дейности, свързани с прякото предоставяне на социалните услуги;
2. специално създадени от общината за предоставянето на социалните услуги юридически лица;
3. възлагане на предоставянето на социалните услуги на частни доставчици на социални услуги.

Частни доставчици на социални услуги

Чл. 30. Частни доставчици на социални услуги могат да са:

1. български физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица;
2. физически лица, извършващи търговска дейност, и юридически лица, регистрирани по законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Лицензиране

Чл. 31. (1) Лицата по чл. 29, ал. 3, т. 2 и чл. 30 могат да предоставят социални услуги на територията на Република България след издаването на лиценз от изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги.

(2) Лицата по чл. 29, ал. 3, т. 2 и чл. 30 могат да предоставят всички социални услуги, за които имат издаден лиценз.

(3) Лицата по чл. 30, т. 2, които съгласно законодателството на друга държава – членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, имат право да предоставят социални услуги по смисъла на този закон, не подлежат на лицензиране, когато извършват тези услуги еднократно или временно без установяване на територията на Република България.

Глава четвърта

ПЛАНИРАНЕ И ФИНАНСИРАНЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

Раздел I

Планиране на социалните услуги

Планиране на социалните услуги на национално ниво

Чл. 32. (1) Планирането на социалните услуги на национално ниво цели осигуряване на равен достъп до социални услуги на територията на цялата страна.

(2) Чрез планирането на социалните услуги на национално ниво се определят:

1. всички социални услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет;
2. социалните услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет, които се предоставят на общинско ниво;
3. социалните услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет, които се предоставят на областно ниво;
4. максималният брой потребители на всички социални услуги, за които се осигурява изцяло или частично финансиране от държавния бюджет.

(3) Социалните услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет, са услуги, които съответстват на приоритетите на държавната политика в областта на социалните услуги.

Социални услуги на общинско и областно ниво

Чл. 33. (1) Социални услуги на общинско ниво са услуги, които се предоставят за удовлетворяване на потребностите на населението в общината.

(2) Социални услуги на областно ниво са услуги, които се предоставят за удовлетворяване на потребностите на:

1. населението от цялата област;
2. лица от цялата страна.

(3) Общините, в които се създават социални услуги на областно ниво за удовлетворяване на потребностите на населението от цялата област, се определят въз основа на споразумение между общините в съответната област при спазване на критериите, определени в Наредбата за планирането на социалните услуги.

(4) Общините, в които се създават социални услуги на областно ниво за удовлетворяване на потребностите на лица от цялата страна, се определят въз основа на споразумение между Агенцията за социално подпомагане и общините в съответната област при спазване на критериите, определени в Наредбата за планирането на социалните услуги.

Национална карта на социалните услуги

Чл. 34. (1) Планирането на социалните услуги на национално ниво се осъществява чрез Национална карта на социалните услуги, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

(2) Критериите за определяне на услугите и максималният брой на потребителите в Националната карта на социалните услуги се определят в Наредбата за планирането на социалните услуги съобразно броя и демографския профил на населението.

Разработване на Националната карта на социалните услуги

Чл. 35. (1) Националната карта на социалните услуги се разработва въз основа на:

1. анализ на общините относно потребностите от социални услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет;
2. предложения на общините в резултат на анализа по т. 1 за планирането на социалните услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет.

(2) Въз основа на анализите и предложенията на общините по ал. 1 Агенцията за социално подпомагане извършва анализ на потребностите на национално ниво от социални услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет, и разработва предложение за Национална карта на социалните услуги.

Актуализация на Националната карта на социалните услуги

Чл. 36. Националната карта на социалните услуги се актуализира от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика:

1. след всяко преброяване на населението;
2. при промяна на критериите за определяне на услугите и на максималния брой на потребителите в картата, определени в Наредбата за планирането на социалните услуги;
3. при промяна на показателите по критериите за определяне на услугите и на максималния брой на потребителите в Националната карта на социалните услуги, определени в Наредбата за планирането на социалните услуги, въз основа на които е разработена картата;
4. при настъпване на сериозни непредвидени обстоятелства, водещи до значително увеличаване или намаляване на потребностите от определени услуги в някои общини и/или области.

Годишно планиране на социалните услуги на национално ниво

Чл. 37. (1) Годишното планиране на социалните услуги на национално ниво цели да се определят социалните услуги съгласно Националната карта на социалните услуги и броят на техните потребители, за които ще се осигури финансиране от държавния бюджет в рамките на календарната година.

(2) Годишното планиране на национално ниво на социалните услуги, включени в Националната карта на социалните услуги, се осъществява чрез:

1. годишно планиране на общинско ниво;
2. годишно планиране за цялата страна.

Общински годишен план за социалните услуги

Чл. 38. (1) По предложение на кмета на общината общинският съвет приема годишен план за социалните услуги, който включва планирането на социалните услуги съгласно Националната карта на социалните услуги, и планирането на социалните услуги, които се финансират от общинския бюджет.

(2) Съдържанието на общинските годишни планове за социалните услуги се определя в наредбата по чл. 40.

Годишно планиране на социалните услуги за цялата страна

Чл. 39. Годишното планиране на социалните услуги за цялата страна съгласно Националната карта на социалните услуги се извършва въз основа на планирането в общинските годишни планове на социалните услуги и в съответствие с приоритетите на държавната политика в областта на социалните услуги по реда на Закона за публичните финанси.

Наредба за планирането на социалните услуги

Чл. 40. (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) По предложение на министъра на труда и социалната политика Министерският съвет приема Наредба за планирането на социалните услуги, в която се определят:

1. критериите за определянето на услугите и максималният брой на потребителите в Националната карта на социалните услуги;
2. критериите, редът и условията за разработване от общините на анализа на потребностите и предложенията по чл. 35, ал. 1;
3. редът за разработване и актуализация на Националната карта на социалните услуги;
4. редът за осъществяване на координация, сътрудничество и съгласуване на национално, областно и общинско ниво при разработването на Националната карта на социалните услуги;
5. редът за разработването, координацията и съгласуването на общинските годишни планове за социалните услуги.

Раздел II

Финансиране на социалните услуги

Източници на финансиране

Чл. 41. (1) Социалните услуги се финансират от:

1. държавния бюджет;
2. общинските бюджети;
3. частни доставчици на социални услуги.

(2) Социалните услуги и създаването на необходимата за тяхното предоставяне специализирана среда може да

се финансират и от:

1. европейски структурни и инвестиционни фондове;
2. европейски и международни програми и проекти;
3. международни финансови институции;
4. физически и юридически лица;
5. други източници.

Дългосрочно планиране на финансирането от държавния бюджет

Чл. 42. Дългосрочното планиране на финансирането на социалните услуги от държавния бюджет се осъществява въз основа на Националната карта на социалните услуги.

Принципи при финансиране от държавния бюджет

Чл. 43. (1) От държавния бюджет чрез бюджетите на общините се финансират само социални услуги, включени в Националната карта на социалните услуги.

(2) Финансирането от държавния бюджет на социалните услуги не може да надвишава максималния брой на потребителите, определен в Националната карта на социалните услуги.

(3) Стандартът за делегирана от държавата дейност, по който се финансира от държавния бюджет социална услуга, не може да надвишава размера на разходите за нейното предоставяне.

(4) Общините и частните доставчици на социални услуги нямат право да получават приходи от предоставянето на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет.

Управление на средствата от държавния бюджет

Чл. 44. (1) Средствата от държавния бюджет за финансиране на социалните услуги се осигуряват на общините, които отговарят за предоставянето на тези услуги.

(2) Кметовете на общини отговарят за управлението и законосъобразното разходване на предоставените им средства от държавния бюджет за финансиране на социални услуги.

(3) Средствата от държавния бюджет за финансиране на социални услуги могат да се използват единствено за финансиране на социалните услуги, за които са предоставени.

(4) Прехвърлянето на средства, неразходвани поради по-нисък брой реални потребители на социалната услуга от планирания, към социални услуги, за които има списък на чакащи поради достигнат максимален брой на потребителите, се извършва по реда на Закона за публичните финанси.

Стандарти за финансиране на социалните услуги от държавния бюджет

Чл. 45. (1) Всяка социална услуга, включена в Националната карта на социалните услуги, се финансира от държавния бюджет по стандарт за делегирана от държавата дейност, който е предназначен за финансиране на разходи за нейното предоставяне и разходи за насочване от общината за ползване на услугата.

(2) Стандартът за делегирана от държавата дейност за всяка социална услуга, която се финансира от държавния бюджет, се определя в зависимост от:

1. вида на социалната услуга по чл. 15;
2. начина на ползване на социалната услуга;
3. средата за предоставяне на социалната услуга;
4. групата потребители на социалната услуга;

5. продължителността на предоставяне на социалната услуга;

6. стандартите за качество на социалната услуга;

7. изискванията за необходимите специалисти.

(3) За социалните услуги, чрез които се осигурява дневна или резидентна грижа за лица в невъзможност за самообслужване, за лица с агресивно и проблемно поведение, за лица с потребност от постоянно медицинско наблюдение и медицинска грижа, се разработват и допълващи стандарти.

(4) Дейностите за набиране, оценяване и обучение на кандидати за приемни семейства, взаимно адаптиране, подкрепа и наблюдение на отглеждането на детето от семейства на роднини или близки и приемни семейства се финансират от държавния бюджет като една социална услуга по общ стандарт.

(5) Елементите на разходите, които формират размерите на стандартите за делегираните от държавата дейности за различните социални услуги и услугите, за които се разработва допълващ стандарт, се определят в правилника за прилагане на закона.

(6) Стандартите за финансиране на социалните услуги от държавния бюджет се разработват и приемат ежегодно по реда на Закона за публичните финанси.

Такси за ползване на социални услуги

Чл. 46. (1) Въз основа на разработените стандарти за социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, Агенцията за социално подпомагане изготвя предложение за размера на таксата за ползване на всяка от тези услуги.

(2) Размерите на таксите за ползване на социални услуги, финансирани от държавния бюджет, се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

(3) Начинът за формиране на размера на таксите за ползване на социални услуги, финансирани от държавния бюджет, се определя в правилника за прилагане на закона.

Финансиране на социалните услуги от общинския бюджет

Чл. 47. (1) Общинският съвет определя социалните услуги, които се финансират от общинския бюджет, броя на техните потребители и размера на финансирането.

(2) От общинския бюджет се финансират предоставяните от общината социални услуги, които:

1. не се финансират от държавния бюджет;

2. частично се финансират от държавния бюджет съгласно Националната карта на социалните услуги;

3. са включени в Националната карта на социалните услуги, но за тях не е осигурено финансиране от държавния бюджет в закона за държавния бюджет за съответната година.

(3) Размерите на таксите за ползване на предоставяните от общината социални услуги, които не се финансират от държавния бюджет, се определят от общинския съвет съгласно Закона за местните данъци и такси.

(4) Размерите на таксите за ползване на предоставяните от общината социални услуги, които частично се финансират от държавния бюджет съгласно Националната карта на социалните услуги, се определят в тарифата по чл. 46, ал. 2.

Финансиране от частни доставчици на социални услуги

Чл. 48. (1) Частните доставчици на социални услуги финансират социалните услуги, които предоставят.

(2) Когато предоставянето на социалните услуги е възложено от общината на частни доставчици на социални услуги, финансирането на предоставянето на тези услуги от частните доставчици е със средства от държавния и/или общинския бюджет.

(3) Размерите на таксите за ползване на социалните услуги по ал. 1 се определят от частния доставчик.

Смесено финансиране на социални услуги

Чл. 49. (1) Смесено е финансирането на социалните услуги, когато се осигурява от два или повече източници на финансиране.

(2) Всички социални услуги, които се финансират частично от държавния бюджет съгласно Националната карта на социалните услуги, се предоставят при условията на смесено финансиране от държавния и общинския бюджет.

(3) Социалните услуги, които се финансират изцяло от държавния бюджет, могат да се предоставят при условията на смесено финансиране, като от общинския бюджет и/или от физически или юридически лица се осигури допълнително финансиране за предоставяне на услугата:

1. на допълнителен брой потребители, надвишаващ планирания за финансиране от държавния бюджет;
2. по стандарти за финансиране, надвишаващи размера на приетите стандарти за финансиране на услугата от държавния бюджет.

(4) Допълнителното финансиране по ал. 3 може да се осигурява от физически и юридически лица и за социални услуги, които се финансират частично от държавния бюджет съгласно Националната карта на социалните услуги.

(5) Допълнителното финансиране от физическо или юридическо лице е въз основа на договор по чл. 69.

Отговорност за събиране на таксите за ползване на социални услуги

Чл. 50. (1) Таксите за социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, се събират от кмета на общината или от определени от него длъжностни лица.

(2) Таксите за социалните услуги, които се финансират от общинския бюджет, се събират по реда на Закона за местните данъци и такси.

(3) Таксите за социалните услуги, които се предоставят от частни доставчици, се събират от доставчика, когато услугите не се финансират от държавния или общинския бюджет.

(4) Таксите за социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, за които е осигурено смесено финансиране, се събират по реда на ал. 1.

Информация относно дължимите и събраните такси

Чл. 51. В интегрираната информационна система на Агенцията за социално подпомагане определени от кмета на общината длъжностни лица от общинската администрация въвеждат информация относно:

1. броя и видовете социални услуги на територията на общината, които се финансират от държавния бюджет;
2. максималния брой на лицата, за които е осигурено финансиране за ползване на социални услуги, и броя на лицата, които ползват социални услуги, финансирани от държавния бюджет, по отделни услуги;
3. лицата, които дължат такси за социални услуги, финансирани от държавния бюджет, и размер на дължимите такси;
4. общия размер на дължимите такси;
5. размера на събраните такси за социални услуги, които се финансират от държавния бюджет;
6. размера на несъбраните такси и лицата, които ги дължат.

Разпределение на събраните такси за социални услуги

Чл. 52. (1) Средствата от събраните от общината такси за ползване на социални услуги, които се финансират

от държавния бюджет, се внасят по бюджета на Министерството на труда и социалната политика до 25-о число на месеца, следващ месеца, за който се дължат.

(2) Когато социалната услуга се финансира от държавния и общинския бюджет, по реда на ал. 1 се внася частта от общия размер на събраните такси за ползването на услугата, която съответства на частта на финансирането на услугата от държавния бюджет.

Глава пета

СЪЗДАВАНЕ, ПРЕКРАТЯВАНЕ И ВЪЗЛАГАНЕ НА ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Раздел I

Създаване и прекратяване на предоставянето на социални услуги

Създаване на социални услуги от общините

Чл. 53. (1) Всички социални услуги съгласно Националната карта на социалните услуги се създават с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината, която ще отговаря за управлението и предоставянето на услугата, след предварително одобрение от Агенцията за социално подпомагане.

(2) В решението на общинския съвет се определя и датата, от която кметът на общината е задължен да осигури предоставянето на социалната услуга.

(3) Всички социални услуги, които не са включени в Националната карта на социалните услуги и които се финансират от общинския бюджет, се създават и прекратяват с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината.

(4) Редът за създаването на социални услуги съгласно Националната карта на социалните услуги се определя в правилника за прилагане на закона.

Предварително одобрение

Чл. 54. (1) Предварителното одобрение от Агенцията за социално подпомагане е относно:

1. съответствието на социалната услуга и броя на потребителите с Националната карта на социалните услуги, годишното планиране на социалните услуги за цялата страна и закона за държавния бюджет за съответната година;

2. осигуряването на необходимите средства за финансиране на социалната услуга съгласно закона за държавния бюджет за съответната година;

3. съответствието на социалната услуга със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(2) Одобрението по ал. 1, т. 3 се извършва след становище на Агенцията за качеството на социалните услуги въз основа на представено от общината описание на социалната услуга с оглед на осигуряването на стандартите за качество.

(3) При необходимост Агенцията за качеството на социалните услуги извършва проверка на място за установяване на обстоятелства, посочени от общината в описанието на социалната услуга.

(4) Когато услугата, за която се иска от общината предварително одобрение, е интегрирана здравно-социална услуга, Агенцията за качеството на социалните услуги изисква становище от съответната регионална здравна инспекция.

(5) Редът за предварителното одобрение от Агенцията за социално подпомагане се определя в правилника за прилагане на закона.

Споразумение между общини за услуги на областно ниво

Чл. 55. (1) След приемането на решение по чл. 53, ал. 1 за създаване на социална услуга на областно ниво за посрещане на потребностите на населението от цялата област се сключва споразумение между общината, която отговаря за управлението и предоставянето на услугата, и другите общини от областта, в което се определят отговорностите на общините относно:

1. осигуряването на достъп до услугата за всички лица от областта;
2. размера на участието във финансирането на услугата, когато се предоставя при условията на смесено финансиране;
3. осигуряването и поддържането на специализираната среда за предоставянето на услугата;
4. съдействието за осигуряване на необходимите специалисти;
5. осигуряването на осъществяването на дейности в общините, които не управляват услугата;
6. осигуряването на друго съдействие за предоставянето на услугата при необходимост.

(2) Финансирането от държавния бюджет за социална услуга на областно ниво, включена в Националната карта на социалните услуги, се предоставя на общината, която управлява услугата.

(3) Споразумения между общини за предоставяне на социални услуги на областно ниво, които се финансират само със средства от общинския бюджет, се сключват по реда на Закона за местното самоуправление и местната администрация.

Споразумение между общини за услуги на общинско ниво

Чл. 56. (1) За предоставяне на социална услуга на общинско ниво от една община за лица и от други общини след приемането на решението за създаване на услугата се сключва споразумение между общината, която отговаря за нейното управление и предоставяне, и другите общини, в което се определят отговорностите на общините относно:

1. осигуряването на достъп до услугата за лицата от съответните общини;
2. размера на участието във финансирането на услугата, когато се предоставя при условията на смесено финансиране;
3. осигуряването и поддържането на специализираната среда за предоставянето на услугата;
4. съдействието за осигуряване на необходимите специалисти;
5. осигуряването на осъществяването на дейности в общината/общините, които не управляват услугата;
6. осигуряването на друго съдействие за предоставянето на услугата при необходимост.

(2) Споразумение по ал. 1 се сключва, при условие че:

1. социалната услуга е включена в Националната карта на социалните услуги;
2. общината, която управлява услугата, е съгласна да осигури предоставянето ѝ на повече от определения брой потребители за тази община съгласно Националната карта на социалните услуги;
3. общините, които не управляват услугата, нямат обективна възможност за осигуряване на предоставянето ѝ и съответните общински съвети са приели решения за осигуряване на предоставянето на социалната услуга от общината по т. 2.

(3) Общината няма обективна възможност за осигуряване на предоставянето на социална услуга, когато:

1. не може да осигури специализираната среда за предоставяне на услугата в съответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, независимо от положените усилия за това;

2. не може да осигури назначаването на необходимите специалисти;
3. не е получила предварително одобрение за създаване на услугата поради несъответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги;
4. е прекратила предоставянето на социалната услуга след прекратяване на финансирането от държавния бюджет поради несъответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(4) Финансирането от държавния бюджет за социална услуга на общинско ниво, включена в Националната карта на социалните услуги и за която има сключено споразумение по ал. 1, се предоставя на общината, която управлява услугата.

(5) Споразумения между общини за предоставяне на социални услуги на общинско ниво, които се финансират само със средства от общинския бюджет, се сключват по реда на Закона за местното самоуправление и местната администрация.

Създаване на социални услуги от частни доставчици

Чл. 57. (1) Частните доставчици създават социалните услуги, които те финансират самостоятелно, при спазването на следните условия:

1. доставчикът има издаден лиценз за предоставянето на социалната услуга;
2. доставчикът е информирал кмета на общината, на чиято територия ще се предоставя услугата, относно направения анализ на нуждите от услугата, дейностите, които ще се предоставят, обхвата на потребителите и срока за предоставяне на услугата.

(2) При прекратяване, промяна на броя на потребителите, промяна на мястото и срока на предоставяне на социална услуга, създадена по реда на ал. 1, частният доставчик информира кмета на общината.

Прекратяване на предоставянето на социални услуги от общините

Чл. 58. (1) Предоставянето на социални услуги, създадени съгласно Националната карта на социалните услуги, се прекратява с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината, когато:

1. социалната услуга вече не е включена в Националната карта на социалните услуги след нейна актуализация;
2. е констатирана липса на потребители на социалната услуга за период три месеца;
3. социалната услуга ще се предоставя от друга община по реда на чл. 56.

(2) Агенцията за социално подпомагане писмено уведомява кмета на общината при настъпването на някое от обстоятелствата по ал. 1, т. 1 и 2 и за прекратяването на финансирането на социалната услуга от държавния бюджет.

(3) В случай че общинският съвет не приеме решение за прекратяване на предоставянето на социалната услуга след уведомлението по ал. 2, нейното финансиране се осигурява от общината.

(4) Промяната на броя на потребителите и мястото на предоставяне на социална услуга съгласно Националната карта на социалните услуги се извършва по реда на чл. 53, ал. 1.

(5) Редът за промяна на броя на потребителите и мястото на предоставяне на социални услуги съгласно Националната карта на социалните услуги, както и за прекратяване на предоставянето на социални услуги по ал. 1 се определя в правилника за прилагането на закона.

Прекратяване поради несъответствие със стандартите за качество

Чл. 59. (1) При несъответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, се прекратява предоставянето на всички социални услуги, независимо от източника им на финансиране.

(2) При констатиране от Агенцията за качеството на социалните услуги на несъответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, изпълнителният директор на агенцията издава задължително предписание за отстраняване на несъответствието в определен от него срок и се предоставя методическа подкрепа за подобряване качеството на услугата.

(3) Когато социалната услуга се финансира от държавния и/или общинския бюджет, задължителното предписание се издава на кмета на общината, а когато предоставянето на услугата е възложено на частен доставчик – се издават предписания на кмета на общината и на доставчика.

(4) При пълно или частично неизпълнение на задължителното предписание, констатирано след проверка от Агенцията за качеството на социалните услуги, изпълнителният директор на агенцията определя допълнителен срок, но не по-дълъг от три месеца, за отстраняване на несъответствието.

Актове за прекратяване на предоставянето на социални услуги

Чл. 60. (1) При констатирано неизпълнение на задължителното предписание по чл. 59, ал. 2 в рамките на допълнителния срок изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги издава:

1. задължително предписание на кмета на общината за провеждане на процедура за възлагане на предоставянето на социалната услуга на частен доставчик – в случаите, когато услугата е включена в Националната карта на социалните услуги;

2. задължително предписание на кмета на общината за прекратяване на предоставянето на социалната услуга, когато тя е финансирана от общинския бюджет;

3. заповед за отнемане на лиценза на частния доставчик.

(2) В случай на невъзможност за изпълнение на задължителното предписание по ал. 1, т. 1 изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги прави мотивирано предложение до министъра на труда и социалната политика за прекратяване на финансирането на социалната услуга от държавния бюджет.

(3) Социална услуга, която не съответства на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, не се финансира от държавния бюджет, като министърът на труда и социалната политика уведомява министъра на финансите за преустановяване на финансирането ѝ от държавния бюджет.

Мерки на общинско ниво при прекратено предоставяне на социална услуга

Чл. 61. При прекратено финансиране на социална услуга от държавния бюджет и при прекратено предоставяне на социална услуга, финансирана от общинския бюджет, поради несъответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, по предложение на кмета на общината общинският съвет може да приеме решение за:

1. изпълнение на задължителното предписание по чл. 59, ал. 2 с цел възобновяване на предоставянето на социалната услуга от общината;

2. осигуряване на възможност за предоставянето на социалната услуга на общинско ниво от друга община;

3. осигуряване на предоставянето на социалната услуга чрез възлагане на частен доставчик при условията на публично-частно партньорство.

Възобновяване на предоставянето на социални услуги

Чл. 62. (1) Възобновяването на предоставянето от общината на социална услуга, когато е било прекратено поради несъответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, се извършва по реда за създаване на услугата.

(2) Възобновяването на предоставянето от общината на социална услуга, която се финансира от общинския бюджет, се извършва след положително становище на Агенцията за качеството на социалните услуги относно съответствието на услугата със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(3) Становището по ал. 2 се изготвя след извършване на проверка от Агенцията за качеството на социалните услуги по искане на кмета на общината.

(4) Възобновяването на предоставянето от частен доставчик на социална услуга, когато е било прекратено поради несъответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, се извършва след издаването на нов лиценз.

Раздел II

Възлагане на предоставянето на социални услуги и публично-частно партньорство

Форми на възлагане

Чл. 63. (1) Предоставянето на всички социални услуги, финансирани от държавния и/или общинския бюджет, може да се възложи на частни доставчици на социални услуги.

(2) Възлагането на предоставянето на социални услуги, които се финансират от държавния и/или общинския бюджет, може да е:

1. възлагане на предоставянето на социални услуги, които са създадени от общината;
2. възлагане на предоставянето на социални услуги, които общината няма обективна възможност да създаде.

Конкурс за възлагане на създадени от общината услуги

Чл. 64. (1) Кметът на общината възлага предоставянето на създадени с решение на общинския съвет социални услуги на частни доставчици след провеждането на конкурс.

(2) Възлагане по ал. 1 се допуска при следните условия:

1. за социалната услуга е осигурено финансиране от държавния и/или общинския бюджет;
2. материалната база, обзавеждането и оборудването, които се изискват за предоставяне на услугата, са осигурени от общината;
3. частният доставчик има издаден лиценз за социалната услуга;
4. лицензът на частния доставчик не е бил отнеман на основание чл. 158, ал. 1, т. 1 – 6 при условията на чл. 148, ал. 4;
5. лицензът на частния доставчик не е бил отнеман на основание чл. 158, ал. 1, т. 7.

(3) Конкурс за възлагане по ал. 1 може да се провежда за:

1. социални услуги, които вече се предоставят от общината;
2. социални услуги, които са създадени, но чието предоставяне не е започнало или е било прекратено поради несъответствие със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(4) Редът за провеждане на конкурса за възлагане на предоставянето на създадени с решение на общинския съвет социални услуги се определя в правилника за прилагането на закона.

Договор за възлагане на създадени от общината услуги

Чл. 65. (1) Кметът на общината и спечелилият конкурса по чл. 64 частен доставчик сключват договор за възлагане на предоставянето на социалната услуга.

(2) Срокът на договора за възлагане на предоставянето на социалната услуга не може да е по-кратък от две години и по-дълъг от 5 години, като оценка на изпълнението му се прави всяка година.

(3) Частният доставчик няма право да използва предоставеното финансиране за други услуги, дейности и разходи извън посочените в договора за възлагане на предоставянето на социалната услуга.

(4) Договор за възлагане на предоставянето на социална услуга може да се сключи и при наличие на единствен кандидат.

(5) Основното съдържание на договора по ал. 1 и критериите за оценка на изпълнението му се определят в правилника за прилагането на закона.

Публично-частно партньорство за предоставяне на социални услуги

Чл. 66. Публично-частно партньорство между община и физически и юридически лица за предоставяне на социални услуги се осъществява чрез:

1. възлагане на частен доставчик на предоставянето на социални услуги, които общината няма обективна възможност да създаде;

2. осигуряване на смесено финансиране от физическо и юридическо лице за социална услуга, която се предоставя от общината;

3. съвместно предоставяне на социални услуги чрез осигурено финансиране от общинския бюджет и частен доставчик.

Конкурс за възлагане на услуги, които не са създадени от общината

Чл. 67. (1) Кметът на общината възлага на частни доставчици предоставянето на социални услуги, които общината няма обективна възможност да създаде, след провеждане на конкурс.

(2) Възлагане по ал. 1 за предоставяне на социални услуги съгласно Националната карта на социалните услуги се допуска при следните условия:

1. общината няма обективна възможност за осигуряване на предоставянето на социалната услуга съгласно чл. 56, ал. 3;

2. за социалната услуга е осигурено финансиране от държавния бюджет, а в случаите на смесено финансиране – и от общинския бюджет;

3. частният доставчик има издаден лиценз за социалната услуга и минимум едногодишен опит в предоставянето ѝ;

4. частният доставчик е създавал и предоставя същия вид социална услуга – предмет на възлагането;

5. предоставяната от частния доставчик услуга отговаря на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги;

6. частният доставчик разполага с необходимите материална база, обзавеждане и оборудване, които се изискват за предоставянето на услугата, както и с необходимите специалисти;

7. лицензът на частния доставчик не е бил отнеман на основание чл. 158, ал. 1, т. 1 – 6 при условията на чл. 148, ал. 4;

8. лицензът на частния доставчик не е бил отнеман на основание чл. 158, ал. 1, т. 7.

(3) Възлагане по ал. 1 за предоставяне на социални услуги, финансирани от общинския бюджет, се извършва в съответствие с условията, определени с решение на общинския съвет.

(4) Една социална услуга може да се предоставя от повече от един частен доставчик чрез възлагане по реда на ал. 1.

(5) При възлагане по реда на ал. 1 услугата се управлява от частния доставчик, който я предоставя.

(6) Редът за провеждане на конкурса за възлагане на частни доставчици на предоставянето на социални услуги, които общината няма обективна възможност да създаде, се определя в правилника за прилагането на закона.

Договор за възлагане при публично-частно партньорство

Чл. 68. (1) Кметът на общината и спечелилият конкурса по чл. 67 частен доставчик сключват договор за публично-частно партньорство за възлагане на предоставянето на социалната услуга.

(2) Срокът на договора по ал. 1 не може да е по-кратък от една година и по-дълъг от 5 години, като оценка на изпълнението му се прави всяка година.

(3) Частният доставчик няма право да използва предоставеното финансиране за други услуги, дейности и разходи, извън посочените в договора за публично-частно партньорство за възлагане на предоставянето на социалната услуга.

(4) Договор за публично-частно партньорство за възлагане на предоставянето на социална услуга, която общината няма обективна възможност да създаде, може да се сключи и при наличие на единствен кандидат.

(5) Основното съдържание на договора по ал. 1 и критериите за оценка на неговото изпълнение се определят в правилника за прилагането на закона.

Договор за публично-частно партньорство при смесено финансиране

Чл. 69. (1) Смесено финансиране от физическо и юридическо лице за социална услуга, която се предоставя от общината, се осигурява чрез сключване на договор между лицето и кмета на общината.

(2) Когато смесеното финансиране се осигурява от частен доставчик, на който е възложено предоставянето на социалната услуга, въпросите, свързани с осигуреното финансиране, се уреждат в договора за възлагане.

(3) Основното съдържание на договора по ал. 1 се определя в правилника за прилагането на закона.

Публично-частно партньорство при съвместно предоставяне на услуги

Чл. 70. (1) Съвместно предоставяне на социална услуга е, когато община и частен доставчик:

1. създават съвместно услугата;

2. споделят отговорността за управлението, финансирането и предоставянето на услугата.

(2) Съвместно предоставяне на социални услуги се извършва въз основа на договор между частен доставчик, който притежава лиценз за услугата, и кмета на общината след одобрение от общинския съвет.

(3) Договор за съвместно предоставяне на социални услуги не може да се сключва за социални услуги, които се финансират от държавния бюджет.

Осигуряване на средствата от държавния и общинския бюджет

Чл. 71. (1) При сключването на договор за възлагане на предоставянето на социални услуги кметът на общината е длъжен да осигури на частния доставчик целия размер на средствата за финансиране на предоставянето на съответните услуги, когато те се финансират от държавния бюджет, в рамките на сроковете, в които се осъществява предоставянето на субсидиите от държавния бюджет.

(2) Кметът на общината осъществява контрол за законосъобразното разходване на предоставените средства на частния доставчик, като в случай на установени нарушения уведомява Агенцията за качеството на социалните услуги за извършване на проверка.

(3) При потвърждение на нарушенията при разходването на предоставените средства:

1. Агенцията за качеството на социалните услуги отнема лиценза на частния доставчик;

2. кметът на общината прекратява договора за възлагане на предоставянето на социални услуги;

3. кметът на общината предприема необходимите действия за възстановяване от частния доставчик на незаконосъобразно разходваните средства.

Непрекъснатост при предоставянето на социални услуги

Чл. 72. (1) Кметът на общината е длъжен да не допуска прекъсване в предоставянето на създадените социални услуги, включени в Националната карта на социалните услуги.

(2) Не по-късно от два месеца преди изтичането на срока на договор за възлагане кметът на общината организира предоставянето на услугите от общината или провежда конкурс за възлагане на предоставянето на услугите на частен доставчик.

Глава шеста

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Раздел I

Общи правила при предоставяне на социални услуги

Насочване за ползване на социални услуги

Чл. 73. (1) Насочването за ползване на социални услуги включва:

1. информиране на лицата относно съществуващите социални услуги, които имат право да ползват, условията и сроковете за тяхното ползване;
2. информиране на лицата относно условията за заплащане и пълно и частично освобождаване от заплащане на такса за ползване на социални услуги;
3. извършване на предварителна оценка на потребностите от социални услуги;
4. съдействие и консултиране на лицата за избор на подходящи за тях социални услуги.

(2) Предварителната оценка на потребностите от социални услуги съдържа предложение за подходящите социални услуги, които лицето има право да ползва, и избраните от него социални услуги.

(3) Редът за насочването за ползване на социални услуги се определя в правилника за прилагането на закона.

Насочване от дирекция "Социално подпомагане"

Чл. 74. (1) Дирекция "Социално подпомагане" извършва насочване за ползване на социални услуги:

1. от деца, родители, семейства и лица, които полагат грижи за деца, в случаите, когато услугите се предоставят като мярка за закрила на детето по реда на Закона за закрила на детето;
2. от лица, поставени под запрещение;
3. от лица в кризисна ситуация, лица, пострадали от домашно насилие, и жертви на трафик;
4. когато услугите се предоставят на областно ниво за лица от цялата страна.

(2) Всяко лице има право да бъде информирано и консултирано от дирекция "Социално подпомагане" относно социалните услуги, включени в Националната карта на социалните услуги, и услугите в териториалния обхват на дирекцията, които се финансират от общината.

(3) Насочването за ползване на социални услуги като мярка за закрила на детето в семейна среда се извършва по реда на Закона за закрила на детето и при спазване на чл. 73, ал. 1.

(4) Насочването за ползване на социални услуги от лицата по ал. 1, т. 2 – 4 се извършва от определени от директора на дирекция "Социално подпомагане" социални работници.

Насочване от общината

Чл. 75. (1) Общината извършва насочване за ползване на социални услуги, които се финансират от държавния и/или общинския бюджет, от всички лица с изключение на лицата по чл. 74, ал. 1.

(2) Всяко лице има право да бъде информирано и консултирано от общината относно социалните услуги, които тя предоставя.

(3) Насочването за ползване на социални услуги се извършва от определени от кмета на общината служители от общинската администрация, нейни структурни звена и/или от служители, които осъществяват дейности по предоставяне на социални услуги.

(4) Насочването за ползване на социални услуги на областно ниво за лица от цялата област се извършва от всички общини от областта съгласно условията, определени в споразумението по чл. 55, ал. 1.

(5) Насочването за ползване на социални услуги на общинско ниво, които се предоставят от една община за лица от други общини, се извършва от общините съгласно условията, определени в споразумението по чл. 56, ал. 1.

Координация при насочването

Чл. 76. (1) Дирекциите "Социално подпомагане" и общините координират дейностите по насочване за ползване на социални услуги, обменят информация и си оказват съдействие.

(2) За извършването на предварителната оценка при насочването дирекция "Социално подпомагане" и общината могат да изискват информация и становища от други органи и институции на централно, регионално и местно ниво, от семейството и близките на лицето, от личния лекар на лицето, от лечебни заведения, от институции в системата на предучилищното и училищното образование и доставчици на социални услуги, като те са длъжни да ги предоставят в рамките на срока, определен от дирекцията или общината.

(3) Когато лицето, което се насочва за ползване на социална услуга, има нужда от специализирана подкрепа за разбиране на информацията и избор на услуга, дирекция "Социално подпомагане" и общината могат да изискват подкрепа от доставчици на социални услуги.

(4) В случай на необходимост на лицето от подкрепа, която не може да бъде оказана чрез предоставяне на социални услуги, то има право на съдействие за получаване на подкрепата от друг орган или услуга.

Ползване на социални услуги без насочване

Чл. 77. (1) Всяко лице има право да ползва общодостъпните социални услуги без насочване от дирекция "Социално подпомагане" или общината и без предварителна оценка на потребностите.

(2) В случай че при предоставянето на общодостъпна социална услуга се установи, че лицето има нужда от специализирана услуга, доставчикът му оказва съдействие за насочване от дирекция "Социално подпомагане" или от общината за ползване на услугата.

(3) В случай на необходимост от спешна подкрепа на лице в кризисна ситуация, на лице, пострадало от домашно насилие, или на лице – жертва на трафик, социалните услуги се предоставят без насочване, като доставчикът на услугата незабавно уведомява дирекция "Социално подпомагане" за предприемането на необходимите действия по чл. 73.

(4) Лице с увреждане, което има издадено по Закона за хората с увреждания направление за предоставяне на социални услуги, има право да ползва тези услуги без насочване от дирекция "Социално подпомагане" или общината и без предварителна оценка на потребностите.

Избор за предоставяне на социални услуги

Чл. 78. (1) Лицето, което иска да ползва социална услуга, има право да избере доставчика на услугата.

(2) Когато социалната услуга се предоставя на общинско ниво, лицето има право да избере услуга по настоящия си адрес с изключение на случаите, в които услугата се предоставя съгласно споразумение по чл. 56, ал. 1.

(3) Когато социалната услуга се предоставя на областно ниво за лица от цялата област, лицето има право да

избере услуга, която се предоставя в рамките на областта, в която е общината по настоящия му адрес.

(4) Социални услуги на областно ниво за лица от цялата страна се ползват независимо от настоящия адрес на лицата.

(5) Доставчик на социална услуга, която се финансира от държавния бюджет, може да откаже предоставянето на услуга само когато:

1. не предоставя исканите от лицето социални услуги;

2. след извършване на индивидуалната оценка на потребностите се установи, че чрез социалните услуги, които предлага, не могат да се удовлетворят потребностите на лицето.

(6) Редът за отказ за предоставяне на социална услуга, финансирана от държавния бюджет, се определя в правилника за прилагането на закона.

Списък на чакащи за ползване на социални услуги

Чл. 79. (1) При невъзможност на избрания доставчик да предостави социалната услуга поради достигнат максимален брой на потребителите лицето има право да бъде включено в списък на чакащите за ползването ѝ.

(2) Всеки доставчик на социална услуга, финансирана от държавния бюджет, поддържа списък на чакащите лица за ползване на предоставяните от него услуги.

(3) Осигуряването на социални услуги за лицата, включени в списъка на чакащите, става съгласно поредността на вписване.

(4) Поредността на вписване не се прилага в случаите на нужда от спешна подкрепа на лица в кризисна ситуация, на лица, пострадали от домашно насилие, и на лица – жертви на трафик.

Оценка на потребностите и план за подкрепа

Чл. 80. (1) Предоставянето на социални услуги е въз основа на индивидуална оценка на потребностите и индивидуален план за подкрепа на лицето, които се изготвят в съответствие със следните принципи:

1. обективност и пълнота;

2. всеобхватност на анализа на потребностите на лицето;

3. включване на лицето във всеки етап.

(2) Индивидуалната оценка на потребностите и индивидуалният план за подкрепа на лицето се изготвят от мултидисциплинарен екип от служители, осъществяващи дейност по предоставянето на социалната услуга, определени от ръководителя на услугата, която лицето е избрало да ползва.

(3) Целите и дейностите за удовлетворяване на потребностите на лицата, ползващи социални услуги, и резултатите, които следва да бъдат постигнати, се включват в индивидуалния план за подкрепа на лицето.

(4) Редът за изготвянето и актуализирането на индивидуалната оценка на потребностите и на индивидуалния план за подкрепа се определя в правилника за прилагането на закона.

Съдействие при изготвяне на оценката и на плана за подкрепа

Чл. 81. (1) (Обявена за противоконституционна с Решение № 9 на КС на РБ - ДВ, бр. 65 от 2020 г.; нова, бр. 71 от 2020 г.) Индивидуалната оценка на потребностите и индивидуалният план за подкрепа се изготвят въз основа на информация, предоставена от лицето или получена въз основа на негово писмено съгласие. Когато се изготвят оценка на потребностите и план за подкрепа на деца, информацията, съответно съгласието се предоставят от техните родители, настойници или попечители.

(2) Когато лицето е избрало да ползва различни социални услуги от един доставчик, се изготвя обща оценка и общ план за предоставянето на всички услуги.

(3) Когато лицето ползва социални услуги от различни доставчици, те заедно отговарят за изготвянето на оценката и на плана по ред, определен в правилника за прилагането на закона.

Съдействие за ползване на социални услуги

Чл. 82. (1) Информация за съществуващите социални услуги се предоставя от дирекции "Социално подпомагане" на лечебните заведения, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, детските ясли, местата за лишаване от свобода, местата за подкрепа на деца с противоправно поведение, дирекциите "Бюро по труда", центровете за лица, търсещи и/или получили международна закрила, миграционните и полицейските органи на Министерството на вътрешните работи.

(2) В случай на необходимост институциите и органите по ал. 1 информират лицата за социалните услуги, които биха могли да ползват, както и сигнализируют дирекция "Социално подпомагане" или общината за необходимостта от насочване за ползване на социални услуги.

Предоставяне на социални услуги без оценка и план за подкрепа

Чл. 83. (1) Общодостъпните социални услуги се предоставят без изготвяне на индивидуална оценка на потребностите и индивидуален план за подкрепа.

(2) Ползването на общодостъпните услуги е съгласно определените от доставчика на услугата общи условия.

Управление на случай при ползване на социална услуга

Чл. 84. (1) Управлението на случай при предоставяне на специализирани социални услуги включва:

1. изготвяне и актуализиране на индивидуалната оценка на потребностите и на индивидуалния план за подкрепа на лицето;
2. ръководство и координация на всички дейности за осигуряване на подкрепата за лицето при предоставянето на социалната услуга;
3. координация с други доставчици на социални услуги, които лицето ползва;
4. координация с дирекция "Социално подпомагане", общината и с други институции;
5. проследяване на постигнатите резултати.

(2) За всяко лице, което ползва специализирана социална услуга, доставчикът на социалната услуга определя служителите, които отговарят за управлението на случая.

(3) Директорът на дирекция "Социално подпомагане" определя водещ социален работник, с когото служителите, които отговарят за управление на случая, извършват координация при ползване на специализирани социални услуги след насочване от дирекцията.

(4) Общината подпомага координацията и взаимодействието между доставчиците на специализирани социални услуги, които лицето ползва след насочване от общината.

Сключване на договор за ползване на социални услуги

Чл. 85. (1) Социалните услуги се предоставят след сключване на договор между лицето и доставчика на социалната услуга.

(2) Договорът за ползване на социални услуги се сключва след изготвянето на индивидуалната оценка на потребностите на лицето.

(3) За ползване на общодостъпни социални услуги не се сключва договор.

(4) Минималното съдържание на договора за ползване на социални услуги и условията за неговото прекратяване и продължаване се определят в правилника за прилагането на закона.

Отчитане на дейността по предоставяне на социални услуги

Чл. 86. (1) Предоставянето на социални услуги, финансирани от държавния бюджет, се отчита чрез въведената информация от доставчиците на социални услуги в интегрираната информационна система на Агенцията за социално подпомагане.

(2) В интегрираната информационна система на Агенцията за социално подпомагане доставчиците на социални услуги въвеждат информацията относно:

1. дейностите, осъществявани от доставчика;
2. служителите, осъществяващи дейности по ръководство и предоставяне на социални услуги;
3. потребителите;
4. сключените договори за ползване на социални услуги;
5. чакащите за ползване на социални услуги;
6. приходи и разходи по видове дейности;
7. разходи за дейността по вид на предоставяните услуги.

(3) Доставчиците на социални услуги са администратори на лични данни съгласно Закона за защита на личните данни.

Раздел II

Особени правила при предоставянето на социални услуги

Задължение при поискана подкрепа от дете

Чл. 87. (Обявен за противоконституционен с Решение № 9 на КС на РБ - ДВ, бр. 65 от 2020 г.; нов, бр. 71 от 2020 г.) (1) Когато дете е поискало подкрепа от доставчик на социална услуга, доставчикът е длъжен незабавно да уведоми дирекция "Социално подпомагане" и родителите, настойника или попечителя на детето.

(2) Когато детето не предостави на доставчика информация за родителите, настойника или попечителя си, те се уведомяват от дирекция "Социално подпомагане".

Социални услуги като мерки за закрила на детето

Чл. 88. (1) Всички социални услуги в изпълнение на мерки за закрила на детето се предоставят по реда на Закона за закрила на детето.

(2) Родителите и лицата, които полагат грижа за деца, са длъжни да ползват определените от съда и дирекция "Социално подпомагане" социални услуги в изпълнение на мерки за закрила на детето.

Срочност на ползването на резидентна грижа

Чл. 89. (1) Ползването на резидентна грижа винаги е за определен срок, съобразен с потребностите на лицето и с резултатите, които се цели да бъдат постигнати.

(2) Срокът за ползване на резидентна грижа от пълнолетни лица може да бъде удължаван по тяхно желание, в случай че няма възможност за подкрепа и грижа в домашна среда.

(3) Индивидуалната оценка на потребностите на лицата, настанени в социална услуга за резидентна грижа със съдебно решение по чл. 98, ал. 1, задължително се актуализира в срок, не по-дълъг от 12 месеца от датата на настаняването.

Резидентна грижа за деца

Чл. 90. (1) Ползването на резидентна грижа от деца задължително подлежи на съдебен контрол с изключение на ползването на резидентна грижа до 30 дни в годината от деца с трайни увреждания, които имат нужда от

постоянно медицинско наблюдение и медицинска грижа, когато не са налице основанията за настаняване извън семейството по чл. 25, ал. 1 от Закона за закрила на детето.

(2) Не се допуска предоставяне на резидентна грижа на деца до тригодишна възраст с изключение на предоставянето на резидентна грижа на деца с трайни увреждания, които имат нужда от постоянно медицинско наблюдение и медицинска грижа, когато те не могат да бъдат осигурени по друг начин.

(3) За децата до 18-годишна възраст срокът за ползване на резидентна грижа като мярка за закрила на детето не може да бъде по-дълъг от две години, като задължително се преразглежда на всеки 6 месеца.

(4) Срокът по ал. 3 може да бъде удължаван само ако за децата няма възможност да бъдат реинтегрирани в биологичното семейство, осиновени, настанени в семейство на роднини и/или близки или в приемно семейство.

Предимство на желанията на лицата, поставени под запрещение

Чл. 91. (1) Предоставянето на социални услуги на пълнолетно лице, поставено под запрещение, и прекратяването на тяхното ползване е съобразно желанието на лицето и становището на неговия настойник или попечител, като в случай на противоречие водещо е желанието на лицето, нуждаещо се от социална услуга.

(2) При заявено желание за прекратяване на ползването на социална услуга за резидентна грижа дирекция "Социално подпомагане" незабавно предприема действията по чл. 100, когато лицето е поставено под пълно запрещение, а когато лицето е поставено под ограничено запрещение, се прилага ал. 1.

(3) Дирекция "Социално подпомагане" може да изисква подкрепа от доставчици на социални услуги за изследване желанията на лицата, поставени под запрещение.

(4) Настойникът или попечителят на лице, поставено под запрещение, е длъжен да се съобрази с желанието на лицето и да му съдейства за насочването и ползването на избраната от него социална услуга.

Право на заместваща грижа

Чл. 92. (1) Родителите на деца с трайни увреждания, семействата по чл. 26 от Закона за закрила на детето, семействата и лицата, които полагат грижа в домашна среда за пълнолетни лица с трайни увреждания в невъзможност за самообслужване и за възрастни хора в невъзможност за самообслужване, имат право на заместваща грижа при условия и по ред, определени в правилника за прилагането на закона.

(2) Заместващата грижа се предоставя за срок, не по-дълъг от 30 дни в рамките на една календарна година.

(3) Заместващата грижа може да се предоставя в домашна среда, специализирана среда, в която се осигурява резидентна или дневна грижа, и в домовете на приемни семейства.

(4) Приемни семейства полагат заместваща грижа само за деца.

(5) Финансирането на заместващата грижа от държавния бюджет се извършва съгласно стандарта за делегирана от държавата дейност за съответната социална услуга, чрез която се предоставя грижата, или по реда на Закона за закрила на детето в случаите, когато грижата се осигурява от приемно семейство.

(6) Ако лицата по ал. 1 получават възнаграждение или финансова помощ, финансирани от държавния бюджет, във връзка с полаганата от тях грижа за децата или за други членове на семейството, те не могат да ги получават за срока, в който заместващата грижа се осигурява без заплащане на такси от лицата.

Асистентска подкрепа

Чл. 93. (1) Асистентската подкрепа е специализирана социална услуга, която включва подкрепа от асистент за:

1. самообслужване;

2. движение и придвижване;

3. промяна и поддържане на позицията на тялото;
4. изпълнение на ежедневни и домакински дейности;
5. комуникация.

(2) Асистентска подкрепа по този закон се предоставя за:

1. лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, които нямат определена по съответния ред степен на намалена работоспособност;
2. деца с трайни увреждания и пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, които не ползват асистентска подкрепа, помощ за осигуряване на асистентска подкрепа или за които не се получава помощ за грижа в домашна среда по реда на друг закон.

(3) Насочването за ползване на асистентска подкрепа, която се финансира от държавния и общинския бюджет, се извършва само от общината, която предоставя услугата.

(4) Общината организира предоставянето на асистентската подкрепа по начин, който да позволи комплексно предоставяне на различните видове социални услуги в домашна среда.

(5) Асистентска подкрепа не се предоставя на лица, ползващи резидентна грижа, както и за времето, през което се ползва заместваща и целодневна грижа, и за времето на престой в лечебно заведение.

(6) Контролът на дейността на асистентите и на отчитането на предоставената асистентска подкрепа се осъществява от общината, когато услугата се финансира от държавния и общинския бюджет.

Участие на лицата, ползващи резидентна грижа

Чл. 94. (1) Доставчикът на социална услуга за резидентна грижа е длъжен да осигури на лицата, които я ползват, възможност за участие при вземането на решения относно организацията на ежедневните дейности и подобряването на качеството на услугата.

(2) Лицата, ползващи социална услуга за резидентна грижа, създават съвети на потребителите, чрез които участват при вземането на решения по ал. 1.

(3) Съвети на потребителите могат да създават и лица, ползващи други видове социални услуги.

Раздел III

Ползване на резидентна грижа от лица, поставени под пълно запрещение

Искане за настаняване в социална услуга за резидентна грижа

Чл. 95. (1) Настаняването в социална услуга за резидентна грижа на пълнолетни лица, поставени под пълно запрещение, се извършва от районния съд по настоящия адрес на лицето.

(2) Искането за настаняване по ал. 1 пред районния съд по настоящия адрес на лицето се прави от дирекция "Социално подпомагане" въз основа на писмено декларирано желание от лицето и становище на настойника в съответствие с чл. 91.

(3) Към искането по ал. 2 се прилагат:

1. доклад, който съдържа и становище относно възможностите за полагане на грижи за лицето в домашна среда;
2. предварителната оценка по чл. 73;
3. справка относно съществуващите подходящи социални услуги за резидентна грижа в рамките на областта и свободните места.

Временно настаняване в социална услуга за резидентна грижа

Чл. 96. (1) Дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на лицето, поставено под пълно запрещение, може да извърши само временно настаняване в социална услуга за резидентна грижа по административен ред, в случай че до произнасяне на съда няма друга възможност за полагане на грижи за лицето.

(2) Временното настаняване по ал. 1 се извършва със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на лицето въз основа на писмено декларирано желание от лицето и становище на настойника в съответствие с чл. 91.

(3) В срок един месец от издаването на заповедта по ал. 2 дирекция "Социално подпомагане" прави искане за настаняване в социална услуга за резидентна грижа до районния съд по настоящия адрес на лицето.

(4) Актовете на директора на дирекция "Социално подпомагане" се издават и обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Съдебно производство за настаняване в социална услуга за резидентна грижа

Чл. 97. (1) Исканията за настаняване на лице, поставено под пълно запрещение, в социална услуга за резидентна грижа са подсъдни на районния съд по настоящия адрес на лицето.

(2) В производството по ал. 1 съдът може да събира доказателства по своя инициатива и задължително изследва волята на лицето, чието настаняване е поискано, включително чрез участие на вещи лица.

(3) Съдът разглежда незабавно искането в открито заседание с участието на дирекция "Социално подпомагане", на лицето и на неговия настойник.

(4) В случай че лицето, чието настаняване е поискано, не може да участва лично в заседанието по ал. 3, то се провежда извън сградата на съда.

Решение за настаняване в социална услуга за резидентна грижа

Чл. 98. (1) Съдът се произнася в едномесечен срок от датата на искането по чл. 96, ал. 3 с решение, което се обявява на страните и се изпълнява незабавно.

(2) Съдът може да уважи искането за настаняване в социална услуга за резидентна грижа на лице, поставено под пълно запрещение, само в случай че в рамките на производството не се установи възможност за полагане на грижи и осигуряване на подкрепа за лицето в домашна среда и в общността.

(3) В решението по ал. 1 се посочва срокът на настаняването, който не може да е по-дълъг от три години.

Обжалване пред окръжния съд

Чл. 99. (1) Решението по чл. 98, ал. 1 подлежи на обжалване пред окръжния съд в 7-дневен срок.

(2) В случай на подадена жалба или протест съдът насрочва делото в срок, не по-дълъг от 7 дни.

(3) Окръжният съд се произнася с решение, което е окончателно.

Прекратяване на настаняването в социална услуга за резидентна грижа

Чл. 100. (1) Настаняването на лице, поставено под пълно запрещение, в социална услуга за резидентна грижа се прекратява по реда за извършване на настаняването от районния съд по искане на дирекция "Социално подпомагане" въз основа на декларирано желание от лицето и становище на настойника в съответствие с чл. 91.

(2) До произнасянето на съда прекратяване на настаняването се извършва временно със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" въз основа на декларирано желание от лицето и становище на настойника в съответствие с чл. 91.

(3) При изтичане на определения срок на настаняването в решението по чл. 98, ал. 1 и при смърт на лицето ал. 1 и 2 не се прилагат.

(4) Решението на районния съд може да се обжалва пред окръжния съд, като обжалването не спира изпълнението.

(5) Решението на окръжния съд е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

(6) Решението за прекратяване на настаняването в социална услуга за резидентна грижа на лице, поставено под пълно запрещение, се изпълнява по административен ред.

Удължаване на срока на настаняването и преместване

Чл. 101. (1) Удължаването на срока на настаняването в социална услуга за резидентна грижа и преместването в друга услуга за резидентна грижа на лице, поставено под пълно запрещение, се извършва по реда за извършването на настаняването от районния съд.

(2) Срокът на настаняването в социална услуга за резидентна грижа на лице, поставено под пълно запрещение, може да бъде удължаван, ако за лицето няма възможност за подкрепа и грижа в домашна среда.

Раздел IV

Заплащане на ползването на социални услуги

Такси за ползване на социални услуги

Чл. 102. (1) Ползването на социални услуги се заплаща.

(2) При неплащане за повече от три месеца на такса за ползване на социална услуга, която се финансира от държавния бюджет, от лице, извън посочените в чл. 103, ал. 1, предоставянето на услугата на лицето се прекратява, освен ако в срок до един месец заплати дължимите такси.

Освобождаване от заплащане на такси

Чл. 103. (1) Ползването на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет, не се заплаща от:

1. лицата до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование;

2. младежите от 18- до 21-годишна възраст, които до навършване на пълнолетие са ползвали резидентна грижа по реда на Закона за закрила на детето;

3. лицата, които нямат доходи и влогове.

(2) Случаите, в които лицата не заплащат пълния размер на таксата за ползване на социални услуги, финансирани от държавния бюджет, се определят в правилника за прилагането на закона.

Социални услуги, за които не се заплаща такса

Чл. 104. (1) Не се заплаща ползването на финансирани от държавния бюджет социални услуги за:

1. подкрепа за формиране на родителски умения;

2. консултиране и подкрепа на родители по въпросите на ранното детско развитие и отглеждането на деца;

3. превенция на изоставянето на деца и подкрепа на родители за реинтеграция по реда на Закона за закрила на детето;

4. ранна интервенция на уврежданията за деца;

5. спешно осигуряване на подкрепа в случай на кризисна ситуация – до отпадане на спешността;

6. подкрепа и осигуряване на подслон на лица, пострадали от домашно насилие, и на лица – жертви на трафик;

7. осигуряване на подслон на бездомни лица;

8. заместваща грижа до 14 календарни дни в годината за деца и лица с трайни увреждания с определени вид и степен на увреждане или степен на намалена работоспособност 90 и над 90 на сто и с определена чужда помощ и за деца, настанени извън семейството по реда на Закона за закрила на детето;

9. подкрепа и обучение на членове на семейството, които полагат грижа в домашна среда за лица с трайни увреждания и за лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, за което не получават възнаграждение или финансова помощ;

10. подкрепа и обучение на кандидати за осиновители и приемни семейства;

11. подкрепа на осиновители и на приемни семейства и на семейства на роднини и близки по Закона за закрила на детето;

12. мобилна превантивна общностна работа.

(2) Всички дейности, които се извършват от доставчика на социална услуга, за информиране и за консултиране с цел оценка на потребностите и разработване на план за подкрепа не се заплащат от лицата.

(3) Социалните услуги, финансирани от държавния бюджет, за които не се заплаща пълният размер на таксата от лицата, които ги ползват, се определят в правилника за прилагането на закона.

Глава седма

КАЧЕСТВО, ЕФЕКТИВНОСТ, КОНТРОЛ И МОНИТОРИНГ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

Стандарти за качество

Чл. 105. Стандартите за качество на социалните услуги са за:

1. организация и управление на услугата;

2. квалификация и професионално развитие на служителите, които осъществяват дейността по предоставянето на услугата;

3. ефективността на услугата с оглед на постигнатите резултати за лицата, които я ползват, в отговор на потребностите им.

Изпълнение на стандарт за качество

Чл. 106. Изпълнението на стандарт за качество на социална услуга се оценява по критерии за съответствието между предоставяната социална услуга и стандартите за нейното качество.

Контрол на предоставянето на социални услуги

Чл. 107. Контролът на предоставянето на социални услуги е проследяване на спазването на нормативните изисквания за предоставяне на услугите и на стандартите за тяхното качество и своевременно предприемане на мерки за подобряването му.

Мониторинг на качеството на социалните услуги

Чл. 108. (1) Мониторингът на качеството на социалните услуги е процес на системно събиране, обобщаване и анализиране на информация въз основа на критериите за изпълнение на стандартите за качество на социалните услуги.

(2) Мониторинг на качеството на социалните услуги се извършва от доставчиците на социални услуги, от общините и от Агенцията за качеството на социалните услуги.

(3) Мониторинг на качеството на социалните услуги може да се извършва и от независими от лицата по ал. 2 международни, европейски и национални организации.

Наредба за качеството на социалните услуги

Чл. 109. (1) (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) Социалните услуги се предоставят в съответствие с Наредба за качеството на социалните услуги, която се приема от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

(2) В наредбата по ал. 1 се определят:

1. стандартите за качество на социалните услуги;
2. критериите за изпълнение на стандартите за качество на социалните услуги;
3. основните принципи за разработване от доставчиците на социални услуги на програми за развитие на качеството на социалните услуги, които предоставят;
4. методите за извършване на мониторинг на качеството на социалните услуги;
5. редът за извършване на контрол, мониторинг и оценка на качеството и ефективността на социалните услуги.

Задължение за спазване на стандартите за качество

Чл. 110. (1) Стандартите за качество на социалните услуги, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, са задължителни за всички доставчици на социални услуги, независимо от източника на финансиране.

(2) Всички доставчици на социални услуги имат право на методическа подкрепа от Агенцията за качеството на социалните услуги, която разработва и предоставя методически насоки за прилагането на стандартите за качество.

Отговорност за спазване на стандартите за качество

Чл. 111. Отговорността за спазването на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, е на:

1. кмета на общината, на лицата, които управляват, и на служителите, които осъществяват дейността по предоставяне на услугите – за социалните услуги, които се финансират от държавния и/или общинския бюджет;
2. кмета на общината, на доставчика на социалната услуга, на лицата, които управляват, и на служителите, които осъществяват дейността по предоставяне на услугите – за социалните услуги, чието предоставяне е възложено по реда на чл. 64 и чл. 67;
3. доставчика на услугата, на лицата, които управляват, и на служителите, които осъществяват дейността по предоставяне на услугите – за социалните услуги, които се финансират от частни доставчици.

Контрол и мониторинг от доставчика

Чл. 112. (1) Доставчиците на социални услуги разработват собствени програми за развитие на качеството на предоставяните от тях социални услуги, в които се включват и дейностите за извършване на периодичен и годишен контрол и мониторинг на качеството.

(2) При констатиране от доставчика на социална услуга на несъответствия с изискванията на Наредбата за качеството на социалните услуги доставчикът предприема мерки за тяхното отстраняване и подобряване на качеството на услугата.

(3) Всяка година до 31 март доставчиците на социални услуги представят в електронен формат на Агенцията за качеството на социалните услуги отчет с обобщена информация относно:

1. постигнатите резултати при предоставянето на социални услуги;
  2. резултатите от прилагането на програмата за развитие на качеството на предоставяните социални услуги;
  3. резултатите от проведения годишен контрол и мониторинг.
- (4) Когато социалните услуги се предоставят от частен доставчик въз основа на договор за възлагане, отчетът по ал. 3 се представя и на кмета на общината.

Контрол и мониторинг от общината

Чл. 113. (1) По отношение на предоставяните социални услуги на територията на общината, които се финансират със средства от държавния и общинския бюджет, кметът на общината извършва:

1. контрол и мониторинг на качеството и ефективността;
2. мониторинг на дейностите по осигуряване на достъп до социалните услуги;
3. контрол на разходването на средствата за финансиране на социалните услуги;
4. контрол при възлагане на предоставянето на услуги на частни доставчици;
5. контрол относно събирането на таксите за ползване на социални услуги.

(2) Всяка година до 30 април кметът на общината представя в електронен формат на Агенцията за качеството на социалните услуги анализ на състоянието и ефективността на социалните услуги, които се предоставят на територията на общината.

(3) Анализът на състоянието и ефективността на социалните услуги, които се предоставят на територията на общината, включва:

1. обобщена информация относно постигнатите резултати при предоставянето на социалните услуги от общината;
2. резултати от проведения контрол и мониторинг по ал. 1;
3. отчет на разходваните средства от държавния бюджет, а в случай на възлагане на предоставянето на социални услуги на частни доставчици – и годишна оценка на изпълнението на договорите за възлагане;
4. оценка на общината на ефективността на социалните услуги, които предоставя.

Контрол и мониторинг от Агенцията за качеството на социалните услуги

Чл. 114. Агенцията за качеството на социалните услуги:

1. проверява спазването на стандартите за качество на социалните услуги, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги;
2. извършва проверки за съответствието с изискванията на този закон и нормативните актове, приети в изпълнение на този закон, на дейността на доставчиците на социални услуги, общините, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане и други органи, отговорни за прилагането им;
3. проверява спазването на правата на потребителите на социални услуги;
4. извършва проверки за начина, по който общините и частните доставчици на социални услуги разходват средства от държавния бюджет;
5. извършва мониторинг, въз основа на който изготвя ежегодно анализ относно състоянието и ефективността на социалните услуги, който представя на министъра на труда и социалната политика;
6. дава задължителни предписания за отстраняване на допуснати нарушения и определя подходящ срок за изпълнението им съобразно тежестта и степента на допуснатото нарушение;

7. вписва данни за извършени нарушения в регистъра на лицензираните доставчици на социални услуги;
8. изготвя становища във връзка с предварителното одобрение на създаването на социални услуги съгласно Националната карта на социалните услуги;
9. издава задължителни предписания до кметовете на общини за прекратяване предоставянето на социални услуги, финансирани от общинския бюджет, и за възлагане на предоставянето на социални услуги на частни доставчици;
10. прави мотивирани предложения за прекратяване финансирането на социални услуги от държавния бюджет;
11. изготвя становища по чл. 62, ал. 2.

Контрол на новосъздадени социални услуги

Чл. 115. (1) Първата проверка по чл. 114, т. 1 – 4 на предоставянето на новосъздадена социална услуга от община се извършва не по-рано от три месеца и не по-късно от 6 месеца от датата на започване на дейността по предоставяне на услугата съгласно решението на общинския съвет.

(2) Първата проверка по чл. 114, т. 1 – 3 на новолицензирана социална услуга от частен доставчик се извършва не по-рано от три и не по-късно от 6 месеца от датата на започване на дейността по предоставяне на услугата съгласно уведомлението по чл. 160, ал. 1, т. 1.

Изпълнение на контролните функции

Чл. 116. (1) При изпълнение на контролните си функции служителите на Агенцията за качеството на социалните услуги имат право:

1. да посещават и проверяват лицата по чл. 114, т. 2;
2. да посещават и проверяват местата, в които се управляват и предоставят социални услуги;
3. (обявена за противоконституционна с Решение № 9 на КС на РБ - ДВ, бр. 65 от 2020 г.; нова, бр. 71 от 2020 г.) по искане или въз основа на съгласие на лицата, които ползват социални услуги в домашна среда, да ги посещават и проверяват спазването на правата им и на стандартите за качество на предоставяните услуги;
4. да посещават и проверяват местата, в които има сигнал или информация, че се извършва дейност по предоставяне на социални услуги без лиценз;
5. да проверяват дейността на всички физически и юридически лица, за които има данни, че осъществяват дейност в нарушение на този закон и нормативните актове по неговото прилагане;
6. да изискват обяснения, данни и предоставяне на документи, справки и сведения, свързани с контролираната социална услуга и дейност;
7. (обявена за противоконституционна с Решение № 9 на КС на РБ - ДВ, бр. 65 от 2020 г.; нова, бр. 71 от 2020 г.) да получават пряко от лицата, ползващи социални услуги, мнението им за спазването на техните права, както и за качеството и ефективността на ползваните от тях социални услуги.

(2) Изпълнението на контролните функции от служителите на Агенцията за качеството на социалните услуги е в съответствие с този закон, с Наредбата за качеството на социалните услуги и с етичния кодекс на служителите на агенцията, утвърден от нейния изпълнителен директор.

Задължения при извършване на контролната дейност

Чл. 117. (1) Служителите на Агенцията за качеството на социалните услуги са длъжни да спазват нормативните изисквания за защита на личните данни и за защита на класифицираната информация, станала им известна при или по повод на извършваните проверки.

(2) Служителите на Агенцията за качеството на социалните услуги са длъжни да зачитат правата, честта и

достойнството на лицата, ползващи социални услуги, на лицата, които осъществяват дейности по управление на социални услуги, и на служителите, които осъществяват дейността по предоставянето на социални услуги.

(3) При установяване на нарушения от компетентността на други органи изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги незабавно ги уведомява, а в случай на установени закононарушения, които съдържат данни за извършено престъпление, незабавно уведомява органите на прокуратурата.

(4) Държавните органи и съответните длъжностни лица са длъжни да предоставят информация и да оказват съдействие на служителите на Агенцията за качеството на социалните услуги при изпълнение на техните функции.

Мониторинг на ефективността на национално ниво

Чл. 118. (1) Агенцията за качеството на социалните услуги извършва мониторинг на социалните услуги по ред, определен в Наредбата за качеството на социалните услуги, въз основа на:

1. резултатите от контролната дейност на агенцията;
2. информацията от годишните отчети на доставчиците на социални услуги;
3. годишните анализи на общините относно състоянието и ефективността на социалните услуги.

(2) Ежегодният анализ на състоянието и ефективността на социалните услуги, който Агенцията за качеството на социалните услуги изготвя в резултат на мониторинга по ал. 1, включва анализ относно:

1. осигуряването на достъп до социални услуги на национално ниво;
2. изпълнението на стандартите за качество на социалните услуги;
3. ефикасността на вложените ресурси.

Глава осма

СЛУЖИТЕЛИ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ ДЕЙНОСТИ ПО НАСОЧВАНЕ ЗА ПОЛЗВАНЕ И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Изисквания към служителите, ангажирани в предоставянето на услуги

Чл. 119. В Наредбата за качеството на социалните услуги се определят:

1. минималните изисквания за броя и квалификацията на необходимите служители, които осъществяват дейността по предоставяне на различните видове социални услуги;
2. изискванията към осъществяваната от служителите дейност по предоставяне на различните видове социални услуги;
3. задълженията на доставчиците на социални услуги за осигуряване на професионално и кариерно развитие на техните служители.

Право на обучение

Чл. 120. (1) Служителите, осъществяващи дейност по предоставяне на социални услуги, имат право на въвеждащо и надграждащо обучение.

(2) Обученията се осигуряват от доставчика на социалната услуга съгласно разработена от доставчика програма за въвеждащо и надграждащо обучение на служителите.

(3) За служители, които за първи път осъществяват дейност по предоставяне на социални услуги, доставчикът на социалната услуга задължително определя наставници, които да ги подпомагат методически за срок от 6 месеца от датата на назначаването им.

(4) Служителите в дирекция "Социално подпомагане" и общините, които извършват дейността по насочване за ползване на социални услуги, имат право на въвеждащо и надграждащи обучения, които се осигуряват от органа по назначаване.

Задължение за участие в обучения

Чл. 121. (1) Служителите, осъществяващи дейност по насочване за ползване и по предоставяне на социални услуги, са длъжни да участват в организирани по чл. 120 обучения и да повишават знанията и уменията си с цел подобряване на качеството на работата им.

(2) Служителите, осъществяващи дейност по насочване за ползване и по предоставяне на социални услуги, са длъжни да участват в организирани за тях дейности за обмяна на опит и запознаване с добри практики.

Право на супервизия

Чл. 122. (1) Служителите, осъществяващи дейност по предоставяне на социални услуги, имат право на редовна супервизия в процеса на работа.

(2) Супервизията по ал. 1 се осигурява от доставчика на социалната услуга чрез:

1. служители на доставчика, които осъществяват дейност по предоставяне на услугата;

2. външни на конкретната социална услуга лица.

(3) Служителите в дирекция "Социално подпомагане" и общините, които извършват дейността по насочване за ползване на социални услуги, имат право на редовна супервизия в процеса на работа, която се осигурява от органа по назначаване.

Стандарти за работно натоварване

Чл. 123. (1) Министърът на труда и социалната политика утвърждава стандарти за работно натоварване на:

1. служителите на доставчика, осъществяващи дейност по предоставяне на социални услуги;

2. служителите от дирекция "Социално подпомагане" и общините, които извършват дейността по насочване за ползване на социални услуги.

(2) Стандартът за работно натоварване определя максималния брой случаи, по които може да работи един служител в рамките на един месец в зависимост от спецификата на извършваната от него дейност.

Заплащане на труда на служителите за предоставяне на услуги

Чл. 124. (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) Възнагражденията на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет, се определят съгласно стандартите за заплащане на техния труд, утвърдени в приета от Министерския съвет наредба по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Право на участие

Чл. 125. (1) Служителите, които осъществяват дейности по предоставяне на социални услуги, имат право да участват при:

1. разработването и актуализирането от доставчика на програмата за развитие на качеството на социалната услуга;

2. разработването и актуализирането от доставчика на програмата за въвеждащо и надграждащо обучение на служителите;

3. вземането на решения за подобряване на качеството на социалната услуга, условията на труд и организацията на работния процес.

(2) Служителите, които осъществяват дейности по предоставяне на социални услуги, имат право да се

сдружават в избрана от тях форма с цел участие при разработването на стратегии, програми и планове по въпросите на социалните услуги на местно ниво.

Доброволци при предоставяне на социални услуги

Чл. 126. (1) При предоставянето на социални услуги могат да бъдат включвани доброволци.

(2) Включването на доброволци при предоставянето на социални услуги се осъществява съгласно разработени програми от доставчиците на социални услуги, в които се определят:

1. условията, при които се допуска включване на доброволци при предоставянето на социални услуги;
2. видът дейности, които доброволците могат да осъществяват;
3. правата и задълженията на доброволците;
4. задълженията на доставчика за осигуряване на обучение, методическа подкрепа и супервизия на доброволците.

(3) Отговорност за дейността на доброволците носи доставчикът на социалната услуга.

Провеждане на стаж в системата за социални услуги

Чл. 127. Провеждането на стаж на студенти при предоставянето на социални услуги се осъществява след сключване на споразумения между доставчиците и съответните висши учебни заведения.

Етичен кодекс

Чл. 128. (1) Министърът на труда и социалната политика утвърждава етичен кодекс на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги.

(2) Доставчиците на социални услуги, служителите, които осъществяват дейности по управление и предоставяне на социални услуги, доброволците и стажантите са длъжни да спазват етичния кодекс.

(3) Етичният кодекс се разработва с участието на представители на общините, доставчиците на социални услуги, служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, и на висши училища.

Глава девета

ИНТЕГРИРАН ПОДХОД И ИНТЕГРИРАНИ УСЛУГИ

Интегриран подход

Чл. 129. Интегрираният подход при предоставяне на социални услуги включва:

1. координацията и взаимодействието с други системи;
2. координацията и взаимодействието в рамките на системата за социални услуги;
3. предоставянето на интегрирани междусекторни услуги.

Координация и взаимодействие с други системи

Чл. 130. Координацията и взаимодействието с други системи се осъществява чрез:

1. съдействие по чл. 76, ал. 2 – при извършването на насочването от общината и от дирекция "Социално подпомагане" за ползване на социални услуги;
2. съдействие по чл. 81, ал. 1 – при изготвянето от доставчиците на социални услуги на индивидуалната оценка на потребностите, и съдействие по чл. 82 – за ползване на социални услуги;
3. интегрирано предоставяне на подкрепа.

Интегрирано предоставяне на подкрепа от различни системи

Чл. 131. (1) Интегрирано предоставяне на подкрепа от различни системи е, когато лицата се подкрепят чрез дейности и/или услуги от различни сектори, като всяка дейност и услуга се предоставя, организира, управлява, контролира и финансира съгласно установения за нея ред.

(2) Всички социални услуги могат да се предоставят като част от интегрирано предоставяне на подкрепа за лицата.

(3) Интегрираното предоставяне на подкрепа може да се организира от общините, органите, институциите или доставчиците чрез:

1. създаване на обща среда, в която да се осъществяват дейностите и услугите;

2. осигуряване на достъпа на лицата до различните дейности и услуги;

3. осигуряване на координацията и съвместната работа на специалистите, извършващи дейностите и услугите от различните сектори.

(4) Резидентна грижа не може да се предоставя като част от интегрирано предоставяне на подкрепа чрез създаване на обща среда по ал. 3, т. 1.

Координационен механизъм при интегрирано предоставяне на подкрепа от различни системи

Чл. 132. (1) За интегрирано предоставяне на подкрепа от различни системи органите, институциите и доставчиците на услуги, които отговарят за дейностите и услугите за лицето, изготвят съвместен план за предоставяне на подкрепата.

(2) Изготвянето на плана се координира от доставчика на социалната услуга, която е част от интегрираната подкрепа, по ред, определен в правилника за прилагане на закона.

(3) Управлението на случая при интегрираното предоставяне на подкрепа от различни системи се извършва от доставчика на социалната услуга, която е част от интегрираната подкрепа, по ред, определен в правилника за прилагане на закона.

(4) Всички органи, институции и доставчици, които предоставят дейности и услуги като част от интегрираната подкрепа на лицето, са длъжни да изпълняват определените в плана задължения.

Координация от дирекция "Социално подпомагане"

Чл. 133. (1) Координацията и взаимодействието при интегрираното предоставяне на подкрепа от различни системи за лицата по чл. 74, ал. 1 се осъществява под ръководството на дирекция "Социално подпомагане".

(2) Координацията и взаимодействието при интегрирано предоставяне на подкрепа от различни системи на лицата по чл. 74, ал. 1, т. 1 се осъществява по реда на Закона за закрила на детето.

(3) За интегрирано предоставяне на подкрепа от различни системи на лицата по чл. 74, ал. 1, т. 2 – 4 дирекция "Социално подпомагане" със задължителното участие на органите, институциите и доставчиците на услуги, които отговарят за дейностите и услугите за лицето, изготвят съвместен план за предоставяне на подкрепата.

(4) Разработването на плана и неговото изпълнение се координира от определен от директора на дирекция "Социално подпомагане" водещ социален работник.

Интегрирано предоставяне на подкрепа чрез социални услуги

Чл. 134. (1) Интегрирано предоставяне на подкрепа чрез социални услуги е, когато на едно лице се предоставя комплексна подкрепа чрез различни видове социални услуги.

(2) Интегрираното предоставяне на социални услуги, финансирани от държавния бюджет, се организира от общината.

(3) Доставчиците на социални услуги могат да предоставят интегрирано всички видове социални услуги, като не се допуска интегрирано предоставяне на отделни социални услуги за резидентна грижа в обща специализирана среда.

(4) При интегрираното предоставяне на социални услуги от един доставчик лицето сключва договор с него за ползването на всички услуги.

(5) При интегрираното предоставяне на социални услуги от различни доставчици лицето сключва договор с всеки един от доставчиците.

Координационни механизми при интегрирано предоставяне на подкрепа чрез социални услуги

Чл. 135. (1) Координацията и взаимодействието при интегрираното предоставяне на социални услуги от различни доставчици на социални услуги се организира и осъществява от доставчиците.

(2) По искане на доставчиците дирекция "Социално подпомагане" и общината оказват съдействие и подпомагат координацията между тях.

(3) Координацията и взаимодействието при интегрираното предоставяне на социални услуги за лицата по чл. 74, ал. 1 се осъществява под ръководството на дирекция "Социално подпомагане".

(4) Редът за осъществяване на управлението на случая при интегрирано предоставяне на подкрепа чрез социални услуги от различни доставчици и водещите функции при управлението на случая се определят в правилника за прилагането на закона.

Социална работа в други системи

Чл. 136. (1) Социалната работа, извършвана от наети за целта служители в лечебни заведения, институции в системата на предучилищното и училищното образование, детски ясли, места за лишаване от свобода и в места за подкрепа на деца с противоправно поведение, се финансира от съответните органи, отговорни за ръководството на тези заведения или институции.

(2) Социалната работа по ал. 1 не може да се финансира по реда на този закон.

(3) Доставчици на социални услуги могат да предоставят мобилно социални услуги за информиране, консултиране и обучение в заведенията и в институциите по ал. 1 по реда на този закон.

Подкрепа от специалисти от други системи

Чл. 137. (1) Доставчиците на социални услуги могат да търсят съдействие, консултация и подкрепа при оценката на потребностите и предоставянето на социални услуги от специалисти от лечебни заведения, институции в системата на предучилищното и училищното образование, детски ясли, места за подкрепа на деца с противоправно поведение, центровете за лица, търсещи и/или получили международна закрила, миграционните и полицейските органи на Министерството на вътрешните работи.

(2) Специалистите по ал. 1 са задължени да оказат търсеното съдействие, консултация и подкрепа в рамките на тяхната компетентност.

Интегрирани междусекторни услуги

Чл. 138. (1) Интегрираните междусекторни услуги са услуги за подкрепа на лицата чрез дейности от различни сектори в рамките на обща организация и управление.

(2) Интегрирани междусекторни услуги могат да се създават само когато специфичните потребности на лицата, които следва да ползват услугата, не могат да бъдат посрещнати, без подкрепата за тях да бъде предоставяна в рамките на обща организация и управление.

(3) Като част от интегрирана междусекторна услуга могат да се предоставят само специализирани социални услуги.

(4) Интегрираните междусекторни услуги могат да се финансират от два или повече източника на

финансиране.

(5) Финансирането, заплащането, създаването, прекратяването на предоставянето, промяната на броя на потребителите и мястото на предоставяне на интегрираните междусекторни услуги се осъществяват по общите правила за социалните услуги по този закон, доколкото не са предвидени специални правила в тази глава.

Доставчици на интегрирани междусекторни услуги

Чл. 139. (1) Всички доставчици на социални услуги могат да предоставят интегрирани междусекторни услуги.

(2) Лицата по чл. 29, ал. 3, т. 2 и чл. 30 могат да предоставят интегрирани междусекторни услуги след издаване на лиценз по реда на глава десета.

(3) За издаването на лиценз за интегрирана междусекторна услуга Агенцията за качеството на социалните услуги изисква становище от органа, който отговаря за контрола на дейностите, които са включени в междусекторната услуга извън обхвата на социалните услуги.

Качество на интегрираните междусекторни услуги

Чл. 140. (1) Стандартите за качество на интегрираните междусекторни услуги се определят в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(2) Доставчиците на интегрирани междусекторни услуги имат всички задължения по този закон.

(3) Контролът по спазването на този закон от доставчиците на интегрирани междусекторни услуги и спазването на стандартите за качество се осъществява от Агенцията за качеството на социалните услуги с участието на представители на органа, който отговаря за контрола на дейностите, които са включени в междусекторната услуга извън обхвата на социалните услуги.

Резидентната грижа като част от интегрирана междусекторна услуга

Чл. 141. (1) Резидентна грижа като част от интегрирана междусекторна услуга, независимо от източника ѝ на финансиране, може да се предоставя само като част от интегрирана здравно-социална услуга.

(2) Резидентна грижа като част от интегрирана здравно-социална услуга не може да се предоставя в лечебни заведения.

Интегрирани междусекторни услуги, които могат да се финансират от държавния бюджет

Чл. 142. (1) От държавния бюджет по реда на този закон могат да се финансират само интегрирани здравно-социални услуги.

(2) Интегрираните здравно-социални услуги, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет, се включват в Националната карта на социалните услуги по реда, определен в наредбата по чл. 40.

(3) Съгласувано с министъра на здравеопазването се извършва:

1. определянето на критериите по чл. 40, т. 1 и 2 относно интегрираните здравно-социални услуги;

2. планирането в Националната карта на социалните услуги и актуализацията на картата относно интегрираните здравно-социални услуги;

3. разработването на стандартите за качество на интегрираните здравно-социални услуги и критериите за тяхното изпълнение.

(4) Интегрираните здравно-социални услуги могат да се финансират при условията на чл. 49, както и със средства от държавния бюджет, осигурени от два или повече източника на финансиране.

Интегрирани здравно-социални услуги

Чл. 143. (1) Интегрираните здравно-социални услуги са услуги за специализирана подкрепа на лицата чрез дейности от сферата на здравните грижи и социалните услуги, които се предоставят в рамките на обща

организация и управление.

(2) Подкрепата чрез интегрирани здравно-социални услуги се осигурява от медицински специалисти и от специалисти, предоставящи социални услуги.

Доставчици на интегрирани здравно-социални услуги

Чл. 144. (1) Всички доставчици на социални услуги и лечебните заведения могат да предоставят интегрирани здравно-социални услуги.

(2) За издаването на лиценз за интегрирана здравно-социална услуга на лица по чл. 29, ал. 3, т. 2 и чл. 30 и на лечебни заведения Агенцията за качеството на социалните услуги изисква становище от регионалната здравна инспекция по адреса, посочен от доставчика или от лечебното заведение за място на предоставяне на услугата.

(3) Контролът по спазването на този закон от доставчиците на интегрирани здравно-социални услуги и спазването на стандартите за качество при предоставянето им се осъществява от Агенцията за качеството на социалните услуги с участието на представители на регионалната здравна инспекция по адреса, където се предоставя услугата.

Потребители на интегрирани здравно-социални услуги

Чл. 145. (1) Интегрирани здравно-социални услуги могат да се предоставят за:

1. деца и лица с трайни увреждания;
2. лица с хронични заболявания;
3. лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване.

(2) Насочването за ползване на интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа се извършва въз основа на специализирана експертна оценка на здравословното състояние и потребностите на лицата от медицински грижи от лечебни заведения за болнична помощ, определени със заповед на министъра на здравеопазването.

(3) Лечебните заведения по ал. 2 подпомагат и консултират доставчиците на интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа при извършването на индивидуалната оценка на потребностите, разработването на индивидуалния план за подкрепа и при предоставянето на услугата.

(4) Постоянното медицинско наблюдение и медицинската грижа, които се предоставят чрез интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, се осигуряват по методика на министъра на здравеопазването.

Глава десета

РЕД И УСЛОВИЯ ЗА ИЗДАВАНЕ НА ЛИЦЕНЗ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Лиценз

Чл. 146. (1) Лицензът за предоставяне на социални услуги е поименен и правата, произтичащи от него, не подлежат на прехвърляне и преотстъпване.

(2) Лиценз се издава за всяка отделна социална услуга.

(3) Лицензът съдържа:

1. титуляр на лиценза;
2. код по БУЛСТАТ/единен идентификационен код;
3. седалище и адрес на управление;

4. социална услуга, за която се издава лицензът;

5. дата на издаване и срок на лиценза;

6. номер на лиценза.

Срок на лиценза

Чл. 147. (1) Лицензът се издава за срок 5 години.

(2) След изтичането на срока по ал. 1 лицензът може да бъде подновен.

Условия за издаване на лиценз

Чл. 148. (1) Лицензът се издава, когато кандидатът:

1. е лице по чл. 29, ал. 3, т. 2 или чл. 30;

2. не е обявен в несъстоятелност или не е в производство за обявяване в несъстоятелност;

3. не е в ликвидация;

4. не е осъждан за престъпление от общ характер, като за юридическите лица това изискване се отнася за членовете на управителните им органи;

5. предлага социални услуги, които отговарят на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(2) Лица, които предоставят социални услуги без издаден лиценз, нямат право на лицензиране за срок три години считано от датата на установяване на нарушението.

(3) Лица, чийто лиценз е бил отнет по реда на чл. 158, нямат право на лицензиране за срок една година считано от датата на влизането в сила на заповедта за отнемане на лиценза.

(4) Когато нарушението по чл. 158 е довело до опасност за живота и здравето на лица, ползващи социални услуги, или представлява престъпление, срокът по ал. 3 е три години считано от датата на влизането в сила на заповедта за отнемане на лиценза.

Заявление за издаване на лиценз

Чл. 149. (1) За издаване на лиценз кандидатите подават до изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги заявление по утвърден от него образец, като посочват единен идентификационен код или код по БУЛСТАТ и представят описание на социалната услуга с оглед на осигуряването на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(2) Към заявлението по ал. 1 лицата по чл. 30, т. 2 представят и официален превод на български език на:

1. документите, удостоверяващи регистрацията по националното им законодателство;

2. декларация, че кандидатът не е обявен в несъстоятелност, не е в производство за обявяване в несъстоятелност и не е в ликвидация;

3. свидетелство за съдимост на чуждите граждани, а за чуждите юридически лица – свидетелства за съдимост на членовете на управителните им органи.

(3) Заявлението и приложените към него документи се подават лично или от упълномощено лице с пълномощно с нотариална заверка на подписа, по пощата с обратна разписка или по реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(4) Обстоятелствата по чл. 148, ал. 1, т. 1 – 4 за българските граждани и юридическите лица се установяват служебно от Агенцията за качеството на социалните услуги.

Разглеждане на заявленията за издаване на лиценз

Чл. 150. (1) Агенцията за качеството на социалните услуги разглежда заявленията за издаване на лиценз в двумесечен срок от постъпването им.

(2) При констатиране на несъответствия и/или непълноти в представените документи Агенцията за качеството на социалните услуги дава на заявителя указания и 14-дневен срок за отстраняването им, като срокът за разглеждане на заявлението започва да тече от отстраняване на несъответствията и/или от предоставянето на допълнителната информация.

(3) При необходимост Агенцията за качеството на социалните услуги изисква становища от други държавни органи, които ги предоставят в 7-дневен срок.

(4) Агенцията за качеството на социалните услуги установява служебно липсата на обстоятелствата по чл. 148, ал. 2 – 4.

(5) При необходимост Агенцията за качеството на социалните услуги извършва проверка на място за установяване на обстоятелства, посочени в представеното от кандидата описание на социалната услуга.

(6) В случай че несъответствията и/или непълнотите в представените документи не бъдат отстранени в срока по ал. 2, производството се прекратява със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги, която се съобщава писмено на заявителя в тридневен срок от датата на издаването ѝ и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Издаване на лиценз

Чл. 151. (1) Лицензът се издава в двумесечен срок от постъпване на заявлението по чл. 149 със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги.

(2) Заповедта за издаване на лиценз се съобщава писмено на заявителя в тридневен срок от датата на издаването ѝ и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(3) Лицензът се издава съгласно утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги образец.

Получаване на лиценза

Чл. 152. (1) Издаденият лиценз се получава в срок до един месец от датата на издаването му лично от лицето, което представлява титуляря на лиценза, или от упълномощено от него лице с пълномощно с нотариална заверка на подписа, а в случай на изрично волеизявление – се изпраща на посочения в заявлението адрес за кореспонденция и/или на адреса, на който е регистриран заявителят, с писмо с обратна разписка.

(2) Лицензираният доставчик на социална услуга е длъжен в срок до 12 месеца от получаване на лиценза да започне дейност по предоставяне на услугата.

Отказ на издаването на лиценз

Чл. 153. (1) Изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги със заповед отказва издаването на лиценз, когато заявителят не отговоря на условията по чл. 148.

(2) Заповедта за отказ за издаване на лиценз се съобщава писмено на заявителя в тридневен срок от датата на издаването ѝ и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Дубликат на лиценза

Чл. 154. Ако издаденият лиценз бъде изгубен или унищожен, изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги по писмено заявление на лицето по чл. 29, ал. 3, т. 2 или чл. 30 може да издаде дубликат на лиценза в 14-дневен срок от постъпване на заявлението.

Промяна на обстоятелствата

Чл. 155. (1) При промяна на обстоятелствата, удостоверени в издадения лиценз, доставчикът на социална услуга уведомява писмено изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги в 14-дневен срок от настъпване на промяната и прилага съответните документи, които я доказват.

(2) Въз основа на заповед на изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги настъпилата промяна на обстоятелствата се отразява в 14-дневен срок от уведомлението по ал. 1 в нов лиценз, без да се променя срокът на действие на първоначално издадения лиценз.

Подновяване на лиценз

Чл. 156. (1) Преди датата на изтичане на срока на лиценза за предоставяне на социална услуга доставчикът на услугата може да поиска подновяване на лиценза, когато:

1. възнамерява да продължи да предоставя услугата след изтичането на срока на лиценза и отговаря на условията за издаване на лиценз;

2. при извършени проверки от Агенцията за качеството на социалните услуги е установено, че няма издавани задължителни предписания за отстраняване на установени нарушения при предоставяне на услугата, или изпълнява предписанията, както и че няма издадени наказателни постановления по чл. 171 по наложени актове за нарушения;

3. е предоставил отчети по чл. 112, ал. 3 в срока на действие на лиценза.

(2) За подновяване на лиценз доставчиците на социални услуги подават заявление по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги, а ако са лица по чл. 30, т. 2, прилагат и документите по чл. 149, ал. 2 не по-късно от три месеца преди датата на изтичане на срока на лиценза.

(3) Подадените след срока по ал. 2 заявления не се разглеждат, като заявителят се информира за необходимостта да кандидатства за издаване на нов лиценз.

(4) Когато няма промяна в обстоятелствата, удостоверени в първоначално издадения лиценз, подновяването на лиценза се извършва в 14-дневен срок от датата на постъпване на заявлението за подновяване на лиценза със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги.

(5) Когато има промяна в обстоятелствата, удостоверени в първоначално издадения лиценз, подновяването на лиценза се извършва в срока и по реда на чл. 150.

(6) Заповедта за подновяване или отказ за подновяване на лиценз се съобщава писмено на заявителя в тридневен срок от датата на издаването ѝ и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Прекратяване на лиценз

Чл. 157. (1) Със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги се прекратява издаден лиценз:

1. когато титулярят писмено е поискал прекратяването му със заявление, в което е изложил мотиви за прекратяването;

2. при прекратяване на юридическото лице и при заличаване от търговския регистър на физическото лице, регистрирано по Търговския закон;

3. при неосъществяване на дейност по предоставяне на услугата в срок до 12 месеца от получаването на лиценза;

4. когато титулярят в срока по чл. 160, ал. 1 не е уведомил изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги за започване на дейността по предоставяне на услугата, за която е лицензиран;

5. когато титулярят в срока по чл. 160, ал. 1 не е уведомил изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги за адреса/адресите на предоставяне на услугата, за която е лицензиран – в случаите, в

които е приложимо.

(2) Изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги определя на доставчика на социална услуга подходящ срок за отстраняване на нарушението по ал. 1, т. 4 и 5, но не повече от три месеца.

(3) В случай че в срока по ал. 2 нарушението не бъде отстранено, лицензът се прекратява.

(4) Заповедта за прекратяване на лиценза се съобщава писмено на заинтересованите лица в тридневен срок от датата на издаването ѝ и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Отнемане на лиценз

Чл. 158. (1) Със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги се отнема издаден лиценз при:

1. неспазване на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги;
2. извършване на дейност в нарушение на издадения лиценз;
3. неизпълнение в срок на задължително предписание, издадено от изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги;
4. неизпълнение на задължението по чл. 155, ал. 1;
5. преустановяване на предоставянето на социалната услуга за повече от три месеца, без да е посочена уважителна причина за това;
6. непредставяне в срок до 31 март на календарната година на отчета по чл. 112, ал. 3;
7. прекратено възлагане на управление на социална услуга поради установени нарушения, свързани с незаконосъобразно разходване на предоставените средства от държавния и/или общинския бюджет.

(2) Изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги определя на доставчика на социална услуга подходящ срок за отстраняване на нарушението по ал. 1, т. 1 – 6, но не повече от три месеца.

(3) В случай че в срока по ал. 2 нарушението не бъде отстранено, лицензът се отнема.

(4) Заповедта за отнемане на лиценза се съобщава писмено на заинтересованите лица в тридневен срок от датата на издаването ѝ и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Заличаване на лиценз

Чл. 159. (1) Изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги със заповед заличава издаден лиценз, в случай че в срок до три месеца от издаването му доставчикът не го е получил и/или не е заявил получаването му по друг начин.

(2) Неполучаването на издадения лиценз се удостоверява чрез отбелязване на това обстоятелство на върнатото писмо с обратната разписка.

(3) Заповедта за заличаване на издаден лиценз се съобщава на заинтересованите лица в тридневен срок от датата на издаването ѝ и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Задължения за уведомяване

Чл. 160. (1) В 14-дневен срок от започване на дейността по предоставяне на услугата лицензираният доставчик е длъжен писмено да уведоми изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги за:

1. датата на започване на дейността по предоставяне на услугата, за която е получил лиценз;
2. адреса/адресите на предоставяне на услугата с изключение на мобилните услуги, за които се посочва адрес за кореспонденция.

(2) В случай че лицензираният доставчик на социална услуга преустанови предоставянето ѝ за повече от три месеца, той е длъжен в 14-дневен срок от изтичането им да уведоми изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги за настъпилото обстоятелство, като посочи съответните причини.

Такси за издаване на лиценз

Чл. 161. (1) За разглеждане на документите за издаване на лиценз и подновяване на издаден лиценз се дължат такси, които се внасят в Агенцията за качеството на социалните услуги.

(2) (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) За разглеждане на документите за издаване и подновяване на лиценз се събират такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Регистър на лицензираните доставчици на социални услуги

Чл. 162. Агенцията за качеството на социалните услуги в съответствие с изискванията на Закона за защита на личните данни води регистър на лицензираните доставчици на социални услуги, който съдържа:

1. информацията, посочена в издадения лиценз;
2. номера и датата на издадения лиценз;
3. датата на връчване на лиценза и имената на лицето, получило лиценза;
4. датата на подновяване, прекратяване, заличаване или отнемане на лиценза и основанието за това;
5. промени в обстоятелствата, посочени в издадения лиценз;
6. данни за социалните услуги, които лицензираният доставчик предоставя;
7. данни за установени нарушения при предоставяне на социални услуги.

Уведомление за предоставяне на социални услуги

Чл. 163. (1) В случаите по чл. 31, ал. 3 лицата подават писмено уведомление до изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги по утвърден от него образец в 14-дневен срок преди започване на дейността по предоставяне на социалната услуга.

(2) В уведомлението по ал. 1 лицата посочват:

1. данни за регистрацията по националното им законодателство във връзка с чл. 30, т. 2;
2. седалище, адрес на управление и адрес за кореспонденция;
3. данни за представляващия лицето;
4. социалните услуги по смисъла на този закон, които ще предоставят на територията на Република България;
5. описание на социалните услуги по т. 4 с оглед на осигуряването на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги;
6. място или териториален обхват на дейността по предоставянето на социални услуги по смисъла на този закон на територията на Република България;
7. срок за предоставяне на социални услуги по смисъла на този закон на територията на Република България.

(3) Към уведомлението по ал. 1 лицата прилагат официален превод на български език на документ, издаден от съответната държава – членка на Европейския съюз, или от друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, с който се удостоверява правото на лицето да предоставя социални услуги по смисъла на този закон в държавата, в която е установено.

(4) Информацията за лицата по чл. 31, ал. 3 се вписва в регистъра на лицензираните доставчици на социални

услуги.

Съхранение на информацията, свързана с издаването на лиценз

Чл. 164. (1) Агенцията за качеството на социалните услуги води регистър за постъпилите заявления за издаване и подновяване на лиценз.

(2) Представените документи се съхраняват в Агенцията за качеството на социалните услуги съгласно Закона за Националния архивен фонд и Закона за защита на личните данни.

Достъп до информация

Чл. 165. (1) Агенцията за социално подпомагане осигурява достъп на Агенцията за качеството на социалните услуги до информацията относно социалните услуги в интегрираната ѝ информационна система.

(2) Агенцията за качеството на социалните услуги осигурява достъп на Агенцията за социално подпомагане до регистъра на лицензираните доставчици на социални услуги.

Глава единадесета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Отговорност при предоставяне на социални услуги без лиценз

Чл. 166. На лице, което предоставя социални услуги без лиценз, се налага глоба от 3000 до 5000 лв. или имуществена санкция от 5000 до 7000 лв. – при първо нарушение, и глоба от 5000 до 7000 лв. или имуществена санкция от 7000 до 10 000 лв. – при повторно нарушение.

Отговорност при неизпълнение на задължение

Чл. 167. Длъжностно лице, което виновно нарушава този закон и нормативните актове, приети в изпълнение на този закон, носи административнонаказателна отговорност независимо от дисциплинарната и имуществената отговорност за същото деяние.

Глоби за длъжностни лица

Чл. 168. За неизпълнение от длъжностно лице на задължение по този закон и на нормативните актове, приети в изпълнение на този закон, глобата е от 500 до 1000 лв. – при първо нарушение, и от 1000 до 2000 лв. – при повторно нарушение, ако деянието не съставлява престъпление.

Неизпълнение на задължително предписание

Чл. 169. На лице, което не изпълни влязло в сила задължително предписание по този закон и нормативните актове, приети в изпълнение на този закон, се налага глоба от 2000 до 3000 лв. или имуществена санкция от 3000 до 5000 лв. – при първо нарушение, и глоба от 3000 до 5000 лв. или имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв. – при повторно нарушение.

Отговорност на органа на управление

Чл. 170. На орган на управление на социална услуга, който не изпълни задължение по този закон и нормативните актове, приети в изпълнение на този закон, се налага глоба от 3000 до 5000 лв. или имуществена санкция от 5000 до 7000 лв. – при първо нарушение, и глоба от 5000 до 7000 лв. или имуществена санкция от 7000 до 10 000 лв. – при повторно нарушение, ако деянието не съставлява престъпление.

Установяване на нарушенията и налагане на глоби и санкции

Чл. 171. (1) Нарушенията по този закон и неизпълнението на задължителните предписания се установяват с акт за установяване на административно нарушение, съставен от служител от Агенцията за качеството на социалните услуги.

(2) Наказателното постановление се издава от изпълнителния директор на Агенцията за качеството на социалните услуги или от оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Съдействие при установяване на нарушения

Чл. 172. При установяване на нарушения служителите на Агенцията за качеството на социалните услуги могат да търсят съдействие от полицейските органи на Министерството на вътрешните работи.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на закона:

1. "Социално изключване" е състояние, при което лицето поради лични или обективни причини няма условия и възможности за пълноценно участие в различни сфери на обществения живот.

2. "Подкрепа в домашна среда" е осигуряване на дейности за предоставяне на персонална грижа в дома на деца и лица с трайни увреждания и на лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, насочени към задоволяване на ежедневните им потребности за самообслужване, придвижване, преместване, комуникация, домакински дейности, организация на ежедневието и участие в обществения живот.

3. "Подкрепа в общността" е осигуряване на социална, емоционална и материална подкрепа на лица и семейства или групи лица със специфични потребности, които се извършват в средата, в която те живеят или работят.

4. "Кризисна ситуация" е ситуация, при която едно лице е в безпомощност, нестабилност или в опасност за живота, не подлежи на хоспитализация и не е в състояние да се справи само или с помощта на другото.

5. "Институционализация" е състояние, при което лицето е затруднено да води самостоятелен живот поради зависимост от грижа от други лица, вследствие на живот в среда, която ограничава правото на избор, уединението и независимостта и създава условия за накърняване на достойнството на човека.

6. "Информирание и консултиране" по чл. 15, т. 1 е дейност за изследване и разбиране заедно с лицето на проблеми и затруднения, които то среща за постигане на основните цели в неговия живот, и запознаване със и обмисляне на възможните решения и действия за преодоляването им.

7. "Застъпничество" по чл. 15, т. 2 е дейност за подкрепа на лицето да защити и да отстоява своите права и потребности в рамките на налични правни и административни процедури.

8. "Посредничество" по чл. 15, т. 2 е осъществяване на взаимодействие и координация между служител, осъществяващ дейности по предоставяне на социални услуги, със служител/служители от други услуги или от различни институции, организации и административни органи в интерес на заинтересовано лице, което има нужда от конкретна подкрепа за реализиране на своите права и потребности.

9. "Общностна работа" по чл. 15, т. 3 е съвкупност от дейности, които се осъществяват в уязвими общности или групи, насочена към превенция и защита, както и към стимулиране на общностното развитие.

10. "Терапия" по чл. 15, т. 4 е съвкупност от различни дейности за развиване, възстановяване, поддържане или подобряване на социални умения, умения за самообслужване, комуникация, разрешаване на емоционални конфликти, овладяване на поведението, понижаване на тревожността, подобряване на самооценката, възможностите за труд и други, както и социализиращи дейности за лица във висок риск от социално изключване.

11. "Рехабилитация" по чл. 15, т. 4 е дейност, която има за цел да подобри физическата сила и функционалното здраве на лица с увреждания и лица с проблеми в опорно-двигателния апарат и ставите, както и възстановяване и развитие на сензорните умения на лица с увреждания, извън обхвата на медицинската рехабилитация.

12. "Обучение за придобиване на умения" по чл. 15, т. 5 е дейност, която се осъществява в специализирана среда или мобилно, за подготовка на деца и пълнолетни лица за придобиване на умения за самостоятелност, независим живот, самостоятелно справяне с проблеми и затруднения, както и умения за грижа и подкрепа за деца и за зависими от грижа членове на семейството.
13. "Подкрепа за придобиване на трудови умения" по чл. 15, т. 6 е дейност, която се осъществява в специализирана среда или мобилно, за подготовка и придружаване на лица с трайни увреждания за придобиване на умения за участие в трудови дейности.
14. "Дневна грижа" по чл. 15, т. 7 е дейност за осигуряване в специализирана среда на подкрепа индивидуално и в групи за деца и пълнолетни лица с трайни увреждания в рамките на не по-малко от 4 часа дневно, чрез която се осигурява посрещането на техните ежедневни потребности и свързаните с тях потребности от занимания за развитие на основни умения в зависимост от възрастта и личните нужди на лицата.
15. "Резидентна грижа" по чл. 15, т. 8 е дейност за осигуряване на място за настаняване на деца, младежи до 25-годишна възраст, лица с трайни увреждания и лица в надтрудоспособна възраст и в зависимост от индивидуалните потребности – за осигуряване на 24-часова грижа за посрещане на ежедневните потребности и потребностите от развитие на лицата или за осигуряване на подкрепа за водене на самостоятелен начин на живот.
16. "Осигуряване на подслон" по чл. 15, т. 9 е осигуряване на временно настаняване (за определена част от денонощието) на бездомни лица и семейства и временно настаняване в безопасна среда на лица в кризисна ситуация и на лица, пострадали от домашно насилие, и лица – жертви на трафик.
17. "Услуги, които се предоставят мобилно" са услуги, за които не е необходима специализирана среда за осъществяване на дейностите и за постигане на целите на услугата.
18. "Качество на социалните услуги" е съвкупност от характеристики на социалните услуги, които удовлетворяват потребностите на лицата, които ги ползват, и водят до превенция и/или преодоляване на социалното изключване, реализиране на права и подобряване качеството на живот.
19. "Супервизия" е професионална подкрепа на служителите, осъществяващи дейност по предоставянето на социални услуги, и на служителите, извършващи насочването за ползване на социални услуги, за повишаване на техните професионални умения, знания и нагласи с цел постигане и поддържане на професионална компетентност, гарантираща високо качество на социалната работа, както и за преодоляване на затруднения от професионален, психологически и емоционален характер.
20. "Заместваща грижа" е краткосрочна грижа, която се предоставя за подкрепа на родители на деца с трайни увреждания, семейства на роднини или близки, приемни семейства, семейства и лица, които полагат грижа в домашна среда за пълнолетни лица с трайни увреждания в невъзможност за самообслужване и за възрастни хора в невъзможност за самообслужване, в случай че лицата, които обичайно полагат грижата, не могат да я осигурят, или с цел превенция на раздялата чрез осигуряването на краткосрочна подкрепа на лицето, което обичайно полага грижата.
21. "Специализирана подкрепа за разбиране на информацията и избор на услуга" е подкрепа чрез използване на необходими и подходящи за състоянието на лицето начини и средства за представяне на информацията, за нейното разбиране и за изразяване на желанията и избора на лицето.
22. "Асистент" е лице, полагащо почасови грижи в домашна среда за лица с трайни увреждания или лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване с цел подкрепа за самообслужване, движение и придвижване, промяна и поддържане на позицията на тялото, изпълнение на ежедневни и домакински дейности и комуникация, като за положената грижа получава възнаграждение.
23. "Ранна интервенция на уврежданията за деца" е специализирана подкрепа за деца с увреждания и деца в риск от забавяне в развитието до 7-годишна възраст и техните семейства, която включва ранно идентифициране на рисковете за детското здраве и развитие, прилагане на мерки за ранно въздействие с цел подобряване на състоянието и развитието на децата и за изграждане на умения за тяхното отглеждане.
24. "Деца с трайни увреждания" са деца с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или степен

на трайно намалена работоспособност.

25. "Пълнолетни лица с трайни увреждания" са лица с определени 50 и над 50 на сто степен на трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане.
26. "Възрастни хора в надтрудоспособна възраст" са лица, навършили определената в чл. 68, ал. 1 – 3 от Кодекса за социално осигуряване възраст за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст.
27. "Лица в невъзможност за самообслужване" са лица, които не могат самостоятелно да задоволяват своите ежедневни потребности от битов характер (пазаруване, приготвяне на храна, хранене, поддържане на лична хигиена и хигиена на дома), осъществяване на социални контакти и включване в живота на общността.
28. "Лица с агресивно и проблемно поведение" са лица с поведение, което застрашава здравето, живота, безопасността и качеството на живот на лицето или на околните.
29. "Лица с потребност от постоянно медицинско наблюдение и медицинска грижа" са лица, които не са в активно болестно състояние за болнично лечение, но на които здравословното състояние изисква осъществяване периодично на медицинско наблюдение и медицински манипулации.
30. "Лица, които полагат грижи за пълнолетни лица" са членове на семейството или домакинството, които полагат грижа за лице с трайно увреждане или за лице в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, като за това не получават възнаграждение или друга форма на финансова подкрепа.
31. "Бездомни лица" са лицата, които не притежават собствен или съсобствен жилищен имот на територията на цялата страна и са останали без подслон поради инцидентно възникнали обстоятелства, както и лица, избрали бездомността като начин на живот.
32. "Лице, което управлява дейността по предоставяне на услугата" е лице, назначено от доставчика на социалната услуга за осъществяване на ръководство и което е работодател на служителите, осъществяващи дейността по предоставянето на услугата.
33. "Доброволци" са физически лица, които по собствен избор и извън техните трудови или служебни правоотношения извършват дейности, определени от доставчик на социални услуги, като за извършените дейности не получават възнаграждение.
34. "Добра практика за високо качество и ефективност на социалните услуги" е тази, която постига по-добри резултати за потребителите на услугата при ефикасност на разходите и е модел и ръководство за доставчиците на услуги и техните служители.
35. "Специализирана среда" е физическо пространство, което осигурява необходимите материални условия (сграден фонд, оборудване, обзавеждане и други) за предоставяне на социална услуга.
36. "Временно предоставяне на социални услуги" по чл. 31, ал. 3 е предоставяне на социални услуги за срок до 6 месеца в рамките на една календарна година.
37. "Проверка на място" е установяване на обстоятелства, посочени от община, от кандидат за издаване на лиценз или от частен доставчик на социална услуга, на мястото, където се планира да предоставят социална услуга.
38. "Повторно нарушение" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за същото по вид нарушение.
39. "Доходи" са всички брутни доходи на лицето, които са облагаеми по Закона за данъците върху доходите на физическите лица, както и получаваните пенсии, обезщетения, помощи и стипендии.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. В Семейния кодекс (обн., ДВ, бр. 47 от 2009 г.; изм., бр. 74 и 82 от 2009 г., бр. 98 и 100 от 2010 г., бр. 82 от 2012 г., бр. 68 от 2013 г., бр. 74 от 2016 г. и бр. 103 от 2017 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 59, ал. 7, изречение второ думите "приемно семейство, в специализирана институция, посочени от дирекция "Социално подпомагане" или му се предоставя социална услуга – резидентен тип" се заменят с "приемно семейство или социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа, посочени от дирекция "Социално подпомагане".

2. В чл. 84, ал. 2:

а) в изречение първо думите "специализирана институция" се заменят със "социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа";

б) в изречение трето думите "на детето е предоставена социална услуга – резидентен тип, или" се заменят с "детето".

3. В чл. 93:

а) в ал. 2 в изречение първо думите "специализирана институция" се заменят със "социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа";

б) в ал. 3 думите "на детето е предоставена социална услуга – резидентен тип, или" се заменят с "детето".

4. В чл. 94, ал. 2, изречение второ думите "ръководителят на специализираната институция, в която е настанено детето, както и на институцията, предоставяща социалната услуга – резидентен тип" се заменят с "ръководителят на социалната или интегрираната здравно-социална услуга за резидентна грижа".

5. Заглавието на чл. 137 се изменя така: "Особени случаи на представителство и грижа".

6. В глава девета "Отношения между родители и деца" се създава чл. 138а:

"Социални услуги при спор относно родителски права

Чл. 138а. (1) Дирекция "Социално подпомагане" представя доклади и становища в изпълнение на задължения по тази глава въз основа на становища, изготвени по нейно искане от доставчици на социални услуги.

(2) По искане на дирекция "Социално подпомагане" доставчиците на социални услуги оказват подкрепа и съдействие за и при осъществяване на контакти между родителите и децата, както и между родителите – в случай на конфликт между тях.

(3) По предложение на дирекция "Социално подпомагане" в производства по тази глава съдът с решението може да определи ползване на задължителни социални услуги от родителите, самостоятелно или заедно с детето."

7. В чл. 143, ал. 4, изречение първо думите "лице, което осъществява заместваща грижа по чл. 137" се заменят с "лице по чл. 137, на което са възложени грижи за дете".

8. В чл. 153, ал. 3, изречение второ думите "специализирана институция" се заменят със "социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа".

9. В чл. 173, ал. 1 думите "управителят на специализираната институция" се заменят с "ръководителят на социалната или интегрираната здравно-социална услуга за резидентна грижа".

§ 3. В Закона за социално подпомагане (обн., ДВ, бр. 56 от 1998 г.; изм., бр. 45 и 120 от 2002 г., бр. 18, 30 и 105 от 2006 г., бр. 52 и 59 от 2007 г., бр. 58 от 2008 г., бр. 14, 41 и 74 от 2009 г., бр. 15 от 2010 г., бр. 9 и 51 от 2011 г., бр. 32 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 от 2017 г. и бр. 7, 17, 77, 91 и 105 от 2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 1:

а) в ал. 1 думите "и социални услуги" се заличават;

б) в ал. 2:

аа) в т. 3 думите "и на лицата, които ползват социални услуги" и запетаята пред тях се заличават;

бб) точка 5 се отменя.

2. В чл. 2:

а) алинея 2 се изменя така:

"(2) Социалното подпомагане се осъществява чрез предоставяне на социални помощи в пари и/или в натура за задоволяване на основни жизнени потребности на гражданите, когато това е невъзможно чрез труда им и притежаваното от тях имущество.";

б) алинея 5 се отменя;

в) в ал. 6 думите "от правата по ал. 3 и 5" се заменят с "от правото по ал. 3".

3. В чл. 3 думите "и социални услуги" се заличават.

4. В чл. 6, ал. 1:

а) точка 4 се отменя;

б) точка 6 се отменя;

в) точка 7 се отменя;

г) в т. 8 думите "и социалните услуги" се заличават;

д) в т. 9 думите "и социалните услуги" се заличават;

е) (в сила от 1.01.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) в т. 11 накрая се добавя "по Закона за хората с увреждания";

ж) (в сила от 1.01.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) в т. 12 накрая се добавя "по реда на Закона за хората с увреждания";

з) (в сила от 1.01.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) в т. 13 думите "всички оценки" се заменят с "индивидуалните оценки на потребностите на хората с увреждания по Закона за хората с увреждания".

5. Членове 16 – 16г се отменят.

6. (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) В чл. 17:

а) в ал. 1 се създава изречение трето: "Когато ползваните социални услуги са делегирани от държавата дейности, такси не заплащат и:

1. лицата над 18-годишна възраст до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст;

2. лицата, които нямат доходи и влогове;

3. лицата, настанени в приюти и в кризисни центрове;

4. лицата от 18- до 21-годишна възраст, настанени в центрове за временно настаняване след напускането на специализирана институция за предоставяне на социални услуги;

5. лицата, дарили недвижима собственост в полза на държавата или общините с цел развитие на социални услуги.";

б) в ал. 2 се създава изречение второ: "В тарифата се определят и случаите, в които лицата, настанени в специализирана институция или социална услуга в общността от резидентен тип, заплащат такса в пълния размер на действителните месечни разходи за издръжка на едно лице, и случаите, в които лицата заплащат такса в непълен размер."

7. Членове 18 – 19 се отменят.

8. В чл. 24, ал. 1 т. 2, 3 и 4 се отменят.

9. Член 24а се отменя.

10. В чл. 26 т. 3 и 6 се отменят.

11. В чл. 27:

а) в ал. 1 т. 4 се отменя;

б) в ал. 3 думите "и 4" се заличават.

12. В чл. 29а, ал. 2 т. 10 се отменя.

13. В чл. 31:

а) в ал. 2 думите "и в специализираните институции за социални услуги и социалните услуги, предоставяни в общността, както и по спазването на критериите и стандартите за извършване на социални услуги" и запетаята след тях се заличават;

б) алинея 3 се отменя.

14. В чл. 32, ал. 1:

а) точка 2 се отменя;

б) в т. 4 думите "и лицата, ползващи социални услуги" и запетаята след тях се заличават.

15. В чл. 34, ал. 1 т. 3 се отменя.

16. В чл. 35 ал. 2 се отменя.

17. В чл. 36 ал. 4 се отменя.

18. В § 1 от допълнителната разпоредба т. 5, 6, 7, 9, 12 и 13 се отменят.

§ 4. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г. и бр. 17 от 2019 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 4:

а) в ал. 1:

аа) в т. 5 думите "социални услуги – резидентен тип" се заменят със "социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа";

бб) точка 6 се отменя;

б) алинея 3 се отменя.

2. В чл. 5, ал. 2 думите "специализирани институции" се заменят със "социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа".

3. В чл. 6а, ал. 4:

а) в т. 1:

аа) в буква "а" думите "семействата и децата" се заменят с "подкрепа на семействата и децата, социалните услуги и националното осиновяване";

бб) в буква "г" след думата "политика" се поставя запетая и се добавя "социалните услуги";

б) в т. 3, буква "б" думите "специализираните институции и на социалните услуги – резидентен тип" се заменят със "социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа";

в) в т. 7 буква "б" се отменя.

4. В чл. 7, ал. 5 думите "специализираните институции за деца" се заменят с "доставчиците на социални услуги по Закона за социалните услуги".

5. Член 8а се отменя.

6. В чл. 17а:

а) в ал. 1:

аа) точка 4 се отменя;

бб) точка 5 се отменя;

вв) в т. 9 букви "г" и "ж" се отменят;

гг) в т. 14 думите "организира проверки" се заменят с "извършва контрол чрез организиране на проверки";

дд) точка 15 се отменя;

ее) точка 16 се отменя;

б) в ал. 2 думите "по ал. 1, т. 14 – 16" се заменят с "по ал. 1, т. 14".

7. В чл. 20, ал. 2 след думата "органи" се поставя запетая и се добавя "доставчици на социални услуги".

8. В чл. 21, ал. 1, т. 6, буква "е" думите "специализирани институции" се заменят със "социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа".

9. В чл. 23, т. 2 думите "в общността" се заличават.

10. В чл. 26:

а) в ал. 1, изречение първо думите "както и настаняването на дете за отглеждане в приемно семейство, социална услуга – резидентен тип или специализирана институция" се заменят с "в приемно семейство или в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа";

б) алинея 5 се изменя така:

"(5) Ползването на социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа от дете заедно с негов родител се извършва въз основа на направление от дирекция "Социално подпомагане"."

11. В чл. 27:

а) в ал. 1 запетаята след думите "приемно семейство" се заличава, а думите "социална услуга – резидентен тип или в специализирана институция" се заменят с "и в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа";

б) в ал. 5 изречение второ се изменя така: "След настаняването по административен ред се сключва договор между приемното семейство и общината, лицензиран доставчик на социални услуги по чл. 34а или дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на приемното семейство."

12. В чл. 28, ал. 1 запетаята след думите "приемно семейство" се заличава, а думите "социална услуга – резидентен тип или в специализирана институция" се заменят с "и в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа".

13. В чл. 30а думите "по чл. 4, т. 2, 4 – 6" се заменят с "по чл. 4, ал. 1, т. 2, 4 и 5".

14. В чл. 31, ал. 4 думите "доставчик на социална услуга "приемна грижа" се заменят с "общината, лицензиран доставчик на социални услуги по чл. 34а или дирекция "Социално подпомагане".

15. Член 34а се изменя така:

"Приемна грижа

Чл. 34а. (1) Приемната грижа е мярка за закрила на детето по чл. 4, ал. 1 за отглеждане и възпитание в семейна среда на дете, което е настанено в семейство на роднини или близки или в приемно семейство.

(2) Семействата на роднини или близки, кандидатите за приемни семейства и утвърдените приемни семейства се подкрепят чрез социални услуги, включващи дейности за набиране и оценяване на кандидати за приемни семейства, обучение, взаимно адаптиране, подкрепа и наблюдение на отглеждането на детето.

(3) Социалните услуги по ал. 2 се предоставят от общините и от доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги.

(4) Дейностите по ал. 2 се извършват от дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на семейството само в случаите, когато общината не предоставя социални услуги, които включват тези дейности, и когато няма лицензирани доставчици, които предоставят такива социални услуги."

16. Член 35 се изменя така:

"Резидентна грижа

Чл. 35. Предоставянето на резидентна грижа на децата се извършва само в случаите, когато са изчерпани възможностите за оставане на детето в домашна и семейна среда и възможностите за прилагане на мерки за закрила на детето в семейна среда."

17. Създават се чл. 36а – 36д:

"Уведомяване за непосредствен риск от изоставяне

Чл. 36а. (1) Всеки, на когото стане известно, че съществува непосредствен риск от изоставяне на дете или че дете е пренебрегвано, е длъжен незабавно да подаде сигнал до дирекция "Социално подпомагане".

(2) Сигналът по ал. 1 се проверява незабавно при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 5, ал. 2.

Действия при непосредствен риск от изоставяне на дете след раждане

Чл. 36б. (1) Управителят на лечебно заведение, в което има родилно отделение, и личният лекар на бременна жена, на които е станало известно, че съществува непосредствен риск от изоставяне на дете веднага след раждането, са длъжни незабавно да подадат сигнал до дирекция "Социално подпомагане".

(2) Управителят на лечебното заведение, в което има родилно отделение, възлага с писмена заповед на лице от персонала на родилното отделение задължението за уведомяване по ал. 1, осигурява достъп до майката и детето и оказва съдействие за проверката на сигнала.

(3) Управителят на лечебно заведение, където е предадено, намерено, изоставено или подхвърлено новородено живо дете, има задължението по ал. 1.

(4) Управителят на лечебното заведение, в което има родилно отделение, не може да изписва детето до изтичането на срока за проверка на сигнала по чл. 36а, ал. 2.

(5) Сигналът се проверява незабавно при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 5, ал. 2.

Предотвратяване на изоставяне на дете с увреждане

Чл. 36в. (1) Началникът на родилното отделение, където е родено дете с увреждане, или определено от него медицинско лице информира незабавно и по подходящ начин след установяване на увреждането родителите на детето.

(2) Медицинските лица в родилното отделение, където е родено дете с увреждане, са длъжни да положат усилия да мотивират родителите да не изоставят детето си, както и да им предоставят пълна информация за състоянието на детето, за възможните лечения, за последиците за неговото развитие и за необходимите грижи.

(3) Началникът на родилното отделение информира незабавно дирекция "Социално подпомагане" и доставчик на социални услуги за ранна интервенция на уврежданията с цел оказване на първоначалната подкрепа на родителите и детето с увреждане.

Координационен механизъм при насилие

Чл. 36г. (1) За осигуряване на защита на дете в риск или жертва на насилие или експлоатация дирекция "Социално подпомагане" създава мултидисциплинарен екип, членовете на който работят заедно до приключване на случая и който разработва план за действие за защита на детето или за предотвратяване на насилието.

(2) До изтичането на 24 часа от получаване на сигнал за дете в риск или жертва на насилие или експлоатация социален работник, определен от директора на дирекция "Социално подпомагане", прави оценка на сигнала. При потвърждаване на информацията социалният работник уведомява устно по телефон, включително мобилен, и писмено по пощата, по електронна поща или факс членовете на екипа по ал. 1, като определя дата и час за събиране на екипа.

(3) Водещ на екипа по ал. 1 е социалният работник, определен от директора на дирекция "Социално подпомагане". В екипа задължително участват представител на районното управление на Министерството на вътрешните работи (районен инспектор, инспектор от детска педагогическа стая или оперативен работник), на районната прокуратура и представител на общината. По преценка на водещия на екипа се канят за участие представител на регионалната здравна инспекция, личният лекар на детето или представител на болницата, откъдето е постъпил сигнал по случая, представител на регионалното управление по образованието и на училището, детската градина или друга образователна институция и представител на доставчик на социална услуга.

(4) Кметът на общината подпомага координацията на дейността на мултидисциплинарния екип.

Защита на дете – жертва на насилие или експлоатация

Чл. 36д. (1) Защитата на дете в риск или жертва на насилие или експлоатация се предприема след проучване на случая от мултидисциплинарния екип и съгласно предложения от него план за действие по чл. 36г, ал. 1.

(2) Планът за действие съдържа здравни, социални и образователни услуги за превенция на насилието или за възстановяване на детето.

(3) Когато насилието е извършено от родител, от лице, на което са възложени грижите за детето, или от лице, на което детето е поверено, на детето-жертва може да се предостави закрила с настаняване извън семейството в социална услуга за деца, пострадали от насилие или жертви на трафик. В решението на съда се постановяват мерки по отношение на родителските права и насочване на родителите към социални услуги за повишаване на родителския капацитет по предложение на дирекция "Социално подпомагане".

(4) Когато насилието е извършено от родител, от лице, на което са възложени грижите за детето, или от лице, на което детето е поверено, дирекция "Социално подпомагане" може да се обърне към съда или прокурор за предприемане на мерки по отношение на извършителя по Закона за защита от домашното насилие.

(5) При данни за извършено престъпление дирекция "Социално подпомагане" изпраща сигнал до районната прокуратура за предприемане на мерки по отношение на извършителя по Наказателния кодекс.

(б) Когато насилието или експлоатацията на детето са извършени от лице, на което детето е поверено за предоставяне на грижи, защита, лечение или обучение на основание на съдебно решение, трудов или друг договор, органите на прокуратурата при внасяне на преписката в съда информират незабавно дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето и съответния работодател за незабавно отделяне на това лице от детето или от децата."

18. В чл. 39, ал. 1, т. 2 думите "специализирани институции или социални услуги – резидентен тип" се заменят със "социални услуги за резидентна грижа".

19. Глава четвърта "а" с чл. 43б – 43и се отменя.

20. В чл. 44:

а) в ал. 2 думите "финансова помощ и/или помощ под формата на социални инвестиции" се заменят с "финансови помощи";

б) алинея 3 се изменя така:

"(3) Помощите се отпускат със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" към Агенцията за социално подпомагане.";

в) алинея 4 се изменя така:

"(4) Помощите се предоставят в пари и са еднократни и месечни.";

г) алинея 5 се отменя;

д) в ал. 6 думите "по ал. 2" се заличават;

е) в ал. 7 думите "по ал. 2" се заличават.

21. В чл. 45:

а) алинея 5 се отменя;

б) в ал. 6 думите "ал. 1 – 5" се заменят с "ал. 1 – 4";

в) алинея 8 се отменя;

г) алинея 10 се отменя.

22. В чл. 46:

а) в ал. 2 думите "ал. 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14 и 15" се заменят с "ал. 6, 11, 12, 14 и 15";

б) в ал. 4, т. 2 числото "16" и тирето пред него се заличават.

23. В § 1 от допълнителната разпоредба:

а) точка 8 се изменя така:

"8. "Услуги" по смисъла на чл. 23 са социалните услуги по чл. 15, т. 1 – 7 от Закона за социалните услуги.";

б) точка 10 се отменя;

в) в т. 11 буква "г" се отменя;

г) в т. 14 думите "чл. 4, т. 2, 4 – 6" се заменят с "чл. 4, ал. 1, т. 2, 4 и 5".

§ 5. В Закона за защита от домашното насилие (обн., ДВ, бр. 27 от 2005 г.; изм., бр. 82 от 2006 г., бр. 102 от 2009 г., бр. 99 от 2010 г. и бр. 50 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 6:

а) в ал. 3 след думата "власт" се поставя запетая, а думите "и/или юридическите лица, регистрирани по реда на чл. 18, ал. 2 и 3 от Закона за социално подпомагане и по реда на чл. 45 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел" се заменят с "доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги, и юридическите лица, регистрирани по реда на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел";

б) в ал. 7, т. 2, буква "б" думите "кризисни центрове" се заменят със "социални услуги".

2. В чл. 13, ал. 2, т. 2 думите "юридически лица, извършващи социални услуги и вписани в регистър към Агенцията за социално подпомагане" се заменят с "доставчици на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги".

§ 6. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г.; изм., бр. 46, 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 59, 71, 75, 80, 81, 95 и 102 от 2006 г., бр. 31, 41, 46, 53, 59, 82 и 95 от 2007 г., бр. 13, 102 и 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 74, 82, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 41, 42, 50, 59, 62, 98 и 100 от 2010 г., бр. 8, 9, 45 и 60 от 2011 г., бр. 38, 40, 54, 60, 82, 101 и 102 от 2012 г., бр. 15, 30, 66, 68, 99, 104 и 106 от 2013 г., бр. 1, 98 и 107 от 2014 г., бр. 9, 72, 80 и 102 от 2015 г., бр. 17, 27, 98 и 103 от 2016 г., бр. 58, 85 и 102 от 2017 г. и бр. 18, 77, 91, 98 и 102 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 26, ал. 1 т. 3 се изменя така:

"3. социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за повече от 20 потребители и в социалните услуги за осигуряване на подслон."

2. В чл. 34, ал. 3 думите "специализираните институции за деца и възрастни" се заменят със "социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа".

3. В чл. 120:

а) в ал. 1:

аа) в текста преди т. 1 запетаята след думите "детските градини" се заменя със съюза "и", а думите "и специализираните институции за предоставяне на социални услуги за деца по чл. 26, ал. 1, т. 3" се заличават;

бб) в т. 4 запетаята след думите "детските градини" се заменя със съюза "и", а думите "и специализираните институции за предоставяне на социални услуги за деца" се заличават;

вв) в т. 7 запетаята след думите "детската градина" се заменя със съюза "и", а думите "и специализираните институции за предоставяне на социални услуги за деца" се заличават;

б) в ал. 3 запетаята след думите "детските градини" се заменя със съюза "и", а думите "и специализираните институции за предоставяне на социални услуги по ал. 1" се заличават;

в) в ал. 4 запетаята след думите "детските градини" се заменя със съюза "и", думите "и специализираните институции за предоставяне на социални услуги за деца" се заличават и думите "с лицето, получило разрешение, съответно лиценз за откриване на частна детска градина, частно училище или частна специализирана институция за предоставяне на социални услуги за деца" се заменят със "с лицето, получило разрешение за откриване на частна детска градина или частно училище";

г) в ал. 5:

аа) в изречение първо думите "и домовете за деца по чл. 26, ал. 1, т. 3" се заличават, а запетаята след думите "държавните училища" се заменя със съюза "и";

бб) в изречение второ думите "и специализирани институции за предоставяне на социални услуги за деца" се заличават и запетаята след думите "детските градини" се заменя със съюза "и".

4. В чл. 123, ал. 1 след думата "училищата" запетаята се заменя със съюза "и", а думите "домовете за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителски грижи, и в специализираните институции за деца" се заменят със "социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа за деца".

5. В чл. 124:

а) (в сила от 31.12.2021 г. - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) алинея 1 се отменя;

б) алинея 2 се изменя така:

"(2) Денталното лечение извън обхвата на Националния рамков договор на децата от институциите за деца, открити от Министерството на образованието и науката, Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието, както и от социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа за деца, управлявани от общините, се заплаща от съответните ведомства."

6. В глава четвърта раздел I "а" с чл. 125б – 125г се отменя.

7. В чл. 145, ал. 1, т. 2 думите "пребиваващи в социални заведения" се заменят с "ползващи социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа".

8. В чл. 152, в ал. 1 думите "В специализираните институции за предоставяне на социални услуги на лица с психически разстройства" се заменят с "В социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа за повече от 20 лица с психически разстройства".

9. В § 1, т. 9, буква "о" от допълнителните разпоредби думите "и заведения за социални услуги за деца и ученици" се заличават.

§ 7. В Закона за лечебните заведения (обн., ДВ, бр. 62 от 1999 г.; изм., бр. 88 и 113 от 1999 г.; попр., бр. 114 от 1999 г.; изм., бр. 36, 65 и 108 от 2000 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 2001 г. – бр. 51 от 2001 г.; изм., бр. 28 и 62 от 2002 г., бр. 83, 102 и 114 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 46, 76, 85, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 59, 80 и 105 от 2006 г., бр. 31, 53 и 59 от 2007 г., бр. 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 99 и 101 от 2009 г., бр. 38, 59, 98 и 100 от 2010 г., бр. 45 и 60 от 2011 г., бр. 54, 60 и 102 от 2012 г., бр. 15 и 20 от 2013 г., бр. 47 от 2014 г., бр. 72 и 95 от 2015 г., бр. 81 и 98 от 2016 г., бр. 85, 99, 101 и 103 от 2017 г., бр. 18, 77, 84, 91 и 102 от 2018 г. и бр. 13 от 2019 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 2 ал. 4 се изменя така:

"(4) Лечебните заведения могат да предоставят социални услуги и интегрирани здравно-социални услуги при условията и по реда на Закона за социалните услуги."

2. В чл. 5:

а) (в сила от 31.12.2021 г. - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) в ал. 1 думите "домовете за медико-социални грижи, в които се осъществяват медицинско наблюдение и специфични грижи за деца" и запетаята пред тях се заличават;

б) (в сила от 31.12.2021 г. - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) в ал. 3 след думата "грижи" се добавя "за пълнолетни лица";

в) в ал. 4 думите "по реда на Закона за социалното подпомагане" се заменят с "при условията и по реда на Закона за социалните услуги".

3. (В сила от 31.12.2021 г. - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) В чл. 10, т. 4 след думата "грижи" се добавя "за пълнолетни лица".

4. В чл. 26, ал. 5 думите "по реда на Закона за социалното подпомагане" се заменят с "при условията и по реда на Закона за социалните услуги".

5. В чл. 26б, ал. 5 думите "по реда на Закона за социалното подпомагане" се заменят с "при условията и по реда на Закона за социалните услуги".

6. В чл. 27:

а) (в сила от 31.12.2021 г. - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) алинея 1 се изменя така:

"(1) Дом за медико-социални грижи за пълнолетни лица е лечебно заведение, в което медицински и други специалисти осъществяват продължително медицинско наблюдение и специфични грижи за лица над 18-годишна възраст от различни възрастови групи с хронични заболявания, специфични грижи по домовете на лица с изключение на лицата по чл. 27а с хронични инвалидизиращи заболявания и медикосоциални проблеми.";

б) в ал. 4 думите "по реда на Закона за социалното подпомагане" се заменят с "при условията и по реда на Закона за социалните услуги".

7. В чл. 27а:

а) в ал. 1, т. 3 думите "социална услуга от резидентен тип" се заменят със "социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа";

б) в ал. 5 думите "по реда на Закона за социалното подпомагане" се заменят с "при условията и по реда на Закона за социалните услуги".

8. В чл. 28, ал. 4 думите "по реда на Закона за социалното подпомагане" се заменят с "при условията и по реда на Закона за социалните услуги".

9. (В сила от 31.12.2021 г. - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) В чл. 35, ал. 3, т. 1 думите "домовете за медико-социални грижи, в които се осъществяват медицинско наблюдение и специфични грижи за деца" и запетаите пред и след тях се заличават.

10. (В сила от 31.12.2021 г. - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) В чл. 65, ал. 3, изречение първо думите "в който се осъществяват медицинско наблюдение и специфични грижи за деца" и запетаите пред и след тях се заличават.

§ 8. В Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17, 18, 30, 33, 34, 59, 80, 95 и 105 от 2006 г., бр. 11 от 2007 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2007 г. – бр. 26 от 2007 г.; изм., бр. 31, 46, 53, 59, 97, 100 и 113 от 2007 г., бр. 37, 71 и 110 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 19, 26, 43, 49, 58, 59, 62, 96, 97, 98 и 100 от 2010 г., бр. 9, 60, 99 и 100 от 2011 г., бр. 38, 60, 94, 101 и 102 от 2012 г., бр. 4, 15, 20, 23 и 106 от 2013 г., бр. 1, 18, 35, 53, 54 и 107 от 2014 г. и бр. 12, 48, 54, 61, 72, 79, 98 и 102 от 2015 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2016 г. – бр. 20 от 2016 г.; изм., бр. 98 от 2016 г., бр. 85, 101 и 103 от 2017 г. и бр. 7, 17, 30, 40, 77, 92, 102 и 105 от 2018 г.) в чл. 40, ал. 3, т. 5 думите "настанените в специализирани институции за социални услуги и приетите за обслужване в социални учебно-професионални центрове и центрове за временно настаняване, центрове за настаняване от семеен тип, преходни жилища, защитени жилища, наблюдавани жилища и кризисни центрове" се заменят с "ползващите социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа и социални услуги за осигуряване на подслон, финансирани от държавния бюджет".

§ 9. В Закона за предучилищното и училищното образование (обн., ДВ, бр. 79 от 2015 г.; изм., бр. 98 и 105 от 2016 г., бр. 58 и 99 от 2017 г. и бр. 24, 92 и 108 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 195, ал. 1 и 3 думите "в общността" се заличават.

2. В чл. 198:

а) в ал. 2 думите "лицата по чл. 18, ал. 2 и 3 от Закона за социално подпомагане, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето" се заменят с "доставчици на социални услуги за деца, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги";

б) в ал. 3 думите "чл. 18а, ал. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане" се заменят със "Закона за социалните услуги".

3. В чл. 264, ал. 1 думите "лицата по чл. 18, ал. 2 и 3 от Закона за социално подпомагане" се заменят с "доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги".

4. В чл. 283, ал. 7 думите "лица по чл. 18, ал. 2 и 3 от Закона за социално подпомагане, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето" се заменят с "доставчици на социални услуги за деца, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги".

§ 10. В Закона за семейни помощи за деца (обн., ДВ, бр. 32 от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 69 от 2004 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 21, 30, 33, 68 и 95 от 2006 г., бр. 113 от 2007 г., бр. 71 и 110 от 2008 г., бр. 23 от 2009 г., бр. 15 и 24 от 2010 г., бр. 99 от 2011 г., бр. 54 и 103 от 2012 г., бр. 15 и 109 от 2013 г., бр. 57, 79 и 96 от 2015 г., бр. 98 от 2016 г., бр. 99 от 2017 г. и бр. 30, 77, 88 и 105 от 2018 г.) в чл. 8д, ал. 6 думите "специализирани институции и социални услуги в общността от резидентен тип" се заменят със "социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа".

§ 11. В Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (обн., Изв., бр. 13 от 1958 г.; изм., бр. 11 от 1961 г.; ДВ, бр. 35 от 1966 г., бр. 30 от 1969 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 53 и 55 от 1975 г., бр. 63 от 1976 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 75 от 1988 г., бр. 110 от 1996 г.; попр., бр. 3 от 1997 г.; изм., бр. 69 от 1999 г., бр. 66 и 96 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 25, 47 и 74 от 2009 г., бр. 50 от 2010 г., бр. 82 от 2012 г., бр. 15 и 68 от 2013 г. и бр. 59 от 2016 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 2, ал. 1 буква "е" се отменя.

2. В чл. 10, ал. 1:

а) в буква "д" запетаята след думите "училища-интернати" се заменя със съюза "и", а думите "и приютите за безнадзорни деца" се заличават;

б) в буква "и" думата "приюти" се заличава.

3. Раздел VII с чл. 39а се отменя.

§ 12. В Закона за насърчаване на заетостта (обн., ДВ, бр. 112 от 2001 г.; изм., бр. 54 и 120 от 2002 г., бр. 26, 86 и 114 от 2003 г., бр. 52 и 81 от 2004 г., бр. 27 и 38 от 2005 г., бр. 18, 30, 33 и 48 от 2006 г., бр. 46 от 2007 г., бр. 26, 89 и 109 от 2008 г., бр. 10, 32, 41 и 74 от 2009 г., бр. 49, 59, 85 и 100 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 7 от 2012 г., бр. 15, 68 и 70 от 2013 г., бр. 54 и 61 от 2014 г., бр. 54, 79, 101 и 102 от 2015 г., бр. 33, 59 и 88 от 2016 г., бр. 97 и 103 от 2017 г., бр. 24 и 91 от 2018 г. и бр. 17 от 2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 36, ал. 2 думите "от специализирани институции или ползващи услуги в общността от резидентен тип" се заменят с "ползващи социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа" и пред тях се поставя запетая.

2. В чл. 42, ал. 3 думите "от специализирани институции или ползващи услуги в общността от резидентен тип" се заменят с "ползващи социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа" и пред тях се поставя запетая.

3. В § 1 от допълнителните разпоредби:

а) в т. 4а думите "от специализирани институции или ползващи услуги в общността от резидентен тип" се заменят с "ползващи социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа" и пред тях се поставя запетая;

б) точка 48 се отменя;

в) точка 49 се изменя така:

"49. "Социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа" са услуги по смисъла на Закона за социалните услуги."

§ 13. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 73 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 21 и 44 от 2012 г., бр. 16, 23, 52, 68, 70 и 108 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 14, 79 и 80 от 2015 г., бр. 15, 33, 97, 101 и 103 от 2016 г., бр. 97 от 2017 г., бр. 14, 24, 56 и 77 от

2018 г. и бр. 1 от 2019 г.) в чл. 25 се правят следните изменения:

1. В т. 14 думите "институция или други алтернативни социални услуги от резидентен тип" се заменят със "социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа".

2. В т. 15 думите "институция или други алтернативни социални услуги от резидентен тип" се заменят със "социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа".

§ 14. В Закона за убежището и бежанците (обн., ДВ, бр. 54 от 2002 г.; изм., бр. 31 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 52 и 109 от 2007 г., бр. 82 от 2009 г., бр. 39 от 2011 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 80 и 101 от 2015 г., бр. 33, 97, 101 и 103 от 2016 г. и бр. 17 от 2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 29, ал. 10, т. 1 думите "социална услуга – резидентен тип, или в специализирана институция" се заменят със "социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа".

2. В чл. 33, т. 1 думите "социална услуга – резидентен тип, или в специализирана институция" се заменят със "социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа".

3. В чл. 39, ал. 4, т. 1 думите "социална услуга – резидентен тип, или в специализирана институция" се заменят със "социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа".

§ 15. В Закона за правната помощ (обн., ДВ, бр. 79 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 42 от 2009 г., бр. 32, 97 и 99 от 2010 г., бр. 9, 82 и 99 от 2011 г., бр. 82 от 2012 г., бр. 15 и 28 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 97 от 2016 г., бр. 13 и 63 от 2017 г. и бр. 7, 56, 77 и 92 от 2018 г.) в чл. 22, ал. 1 т. 3 се изменя така:

"3. лица, ползващи социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, бременни жени и майки в риск да изоставят децата си, ползващи социални услуги за превенция на изоставянето;"

§ 16. В Закона за българските лични документи (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 82 и 105 от 2006 г., бр. 29, 46 и 52 от 2007 г., бр. 66, 88 и 110 от 2008 г., бр. 35, 47, 82 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 100 от 2010 г., бр. 9 и 23 от 2011 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 32 от 2011 г.; изм., бр. 55 от 2011 г., бр. 21, 42 и 75 от 2012 г., бр. 23 и 70 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 14, 79 и 80 от 2015 г., бр. 33, 81, 97 и 101 от 2016 г., бр. 85 и 97 от 2017 г., бр. 14 и 24 от 2018 г. и бр. 1, 12 и 17 от 2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 31а, ал. 3, т. 1 думите "за отглеждане в специализирани институции" се заменят с "в социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа по реда на Закона за закрила на детето" и думите "директора на специализираната институция, в която детето е настанено по съответния ред" се заменят с "ръководителя на социалната или интегрираната здравно-социална услуга за резидентна грижа, в която детето е настанено".

2. В чл. 63а, ал. 5 думите "за отглеждане в специализирани институции" се заменят с "в социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа по реда на Закона за закрила на детето" и думите "директора на специализираната институция, в която детето е настанено по съответния ред" се заменят с "ръководителя на социалната или интегрираната здравно-социална услуга за резидентна грижа, в която детето е настанено".

3. В чл. 63б, ал. 3 думите "домове за деца, лишени от родителска грижа" се заменят със "социални услуги за резидентна грижа по реда на Закона за закрила на детето" и думите "директора на специализираната институция" се заменят с "ръководителя на социалната услуга за резидентна грижа".

§ 17. В Закона за данъците върху доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 95 от 2006 г.; изм., бр. 52, 64 и 113 от 2007 г., бр. 28, 43 и 106 от 2008 г., бр. 25, 32, 35, 41, 82, 95 и 99 от 2009 г., бр. 16, 49, 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51 и 99 от 2011 г., бр. 40, 81 и 94 от 2012 г., бр. 23, 66, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 53, 98, 105 и 107 от 2014 г., бр. 12, 22, 61, 79 и 95 от 2015 г., бр. 32, 74, 75, 97 и 98 от 2016 г., бр. 58, 63 и 97 от 2017 г. и бр. 15, 98, 102 и 105 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 22, ал. 1, т. 1:

а) в буква "в" думите "специализирани институции за предоставяне на социални услуги съгласно Закона за социално подпомагане" се заменят със "социални услуги за резидентна грижа съгласно Закона за социалните услуги";

б) буква "г" се отменя.

2. В чл. 22в, ал. 2, т. 3 думите "за отглеждане на пълна държавна издръжка в специализирана институция за деца" се заменят с "в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа на пълна държавна издръжка".

3. В чл. 22г, ал. 2, т. 3 думите "за отглеждане на пълна държавна издръжка в специализирана институция за деца" се заменят с "в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа на пълна държавна издръжка".

§ 18. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; изм., бр. 52, 108 и 110 от 2007 г., бр. 69 и 106 от 2008 г., бр. 32, 35 и 95 от 2009 г., бр. 94 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51, 77 и 99 от 2011 г., бр. 40 и 94 от 2012 г., бр. 15, 16, 23, 68, 91, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г., бр. 12, 22, 35, 79 и 95 от 2015 г. и бр. 32, 74, 75 и 97 от 2016 г., бр. 58, 85, 92, 97 и 103 от 2017 г. и бр. 15, 91, 98, 102, 103 и 105 от 2018 г.) в чл. 31, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В т. 2 думите "специализирани институции за предоставяне на социални услуги съгласно Закона за социално подпомагане" се заменят със "социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа съгласно Закона за социалните услуги".

2. (в сила от 31.12.2021 г. в частта относно "домове за медико-социални грижи за деца съгласно Закона за лечебните заведения" - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Точка 3 се отменя.

§ 19. В Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 63 от 2006 г.; изм., бр. 86, 105 и 108 от 2006 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2007 г. – бр. 37 от 2007 г.; изм., бр. 41, 52, 59, 108 и 113 от 2007 г., бр. 106 от 2008 г., бр. 12, 23, 74 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 77 и 99 от 2011 г., бр. 54, 94 и 103 от 2012 г., бр. 23, 30, 68, 98, 101, 104 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г., бр. 41, 79, 94 и 95 от 2015 г., бр. 58, 60, 74, 88, 95 и 97 от 2016 г., бр. 85, 92, 96, 97 от 2017 г. и бр. 24, 65 и 98 от 2018 г.) в чл. 40, т. 1 думите "Закона за социално подпомагане" се заменят със "Закона за социалните услуги".

§ 20. В Закона за местните данъци и такси (обн., ДВ, бр. 117 от 1997 г.; изм., бр. 71, 83, 105 и 153 от 1998 г., бр. 103 от 1999 г., бр. 34 и 102 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 28, 45, 56 и 119 от 2002 г., бр. 84 и 112 от 2003 г., бр. 6, 18, 36, 70 и 106 от 2004 г., бр. 87, 94, 100, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 36 и 105 от 2006 г., бр. 55 и 110 от 2007 г., бр. 70 и 105 от 2008 г., бр. 12, 19, 41 и 95 от 2009 г., бр. 98 от 2010 г., бр. 19, 28, 31, 35 и 39 от 2011 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2012 г. – бр. 30 от 2012 г.; изм., бр. 53, 54 и 102 от 2012 г., бр. 24, 30, 61 и 101 от 2013 г., бр. 105 от 2014 г., бр. 14, 35, 37, 79 и 95 от 2015 г., бр. 32, 43 и 74 от 2016 г.; попр., бр. 80 от 2016 г.; изм., бр. 97 от 2016 г., бр. 88, 92, 96, 97 и 99 от 2017 г., бр. 98 и 108 от 2018 г. и бр. 1 от 2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 6, ал. 1, буква "в" думите "специализирани институции за предоставяне на социални услуги" и запетаята пред тях се заличават, а думите "други общински социални услуги" се заменят със "социални услуги, финансирани от общинския бюджет".

2. (в сила от 31.12.2021 г. в частта относно заличаването на думите "и домовете за медико-социални грижи за деца" - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) В чл. 48, ал. 1, т. 1, буква "б" думите "специализираните институции за предоставяне на социални услуги и домовете за медико-социални грижи за деца" се заменят със "социалните и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа".

3. В глава трета в наименованието на раздел III думите "специализирани институции за предоставяне на социални услуги" и запетаята пред тях се заличават, а думите "други общински социални услуги" се заменят със "социални услуги, финансирани от общинския бюджет".

4. В чл. 86, ал. 1 думите "общински социални услуги" се заменят със "социални услуги, финансирани от общинския бюджет".

5. В § 1 от допълнителните разпоредби:

а) в т. 11:

аа) в буква "б" думите "настанени в специализирани институции за предоставяне на социални услуги" се заменят с "ползващи социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа";

бб) в буква "г" думите "по смисъла на § 1, т. 6 от допълнителната разпоредба на Закона за социално подпомагане" се заменят със "за резидентна грижа";

б) точка 32 се отменя;

в) (в сила от 31.12.2021 г. - изм., ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) точка 33 се отменя.

§ 21. В Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (обн., ДВ, бр. 27 от 2005 г.; изм., бр. 88 от 2005 г., бр. 110 от 2008 г., бр. 35 от 2009 г., бр. 16 от 2010 г., бр. 23 от 2011 г., бр. 20 от 2012 г. и бр. 54 от 2014 г.) в чл. 19 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"(1) Военноинвалидите ползват с предимство социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа."

2. В ал. 2 след думата "патронаж" се поставя запетая и се добавя "финансирани от общините".

§ 22. В Закона за дейностите по предоставяне на услуги (обн., ДВ, бр. 15 от 2010 г.; изм., бр. 83 от 2013 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 97 от 2016 г., бр. 21 от 2018 г. и бр. 17 от 2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 2, ал. 2 т. 10 се изменя така:

"10. социални услуги, чието финансиране се осигурява от държавния и/или общинския бюджет."

2. В § 1 от допълнителните разпоредби т. 17 се изменя така:

"17. "Социални услуги" са услуги по смисъла на Закона за социалните услуги."

§ 23. В Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (обн., ДВ, бр. 30 от 1999 г.; изм., бр. 63 от 2000 г., бр. 74, 75 и 120 от 2002 г., бр. 56 от 2003 г., бр. 76, 79 и 103 от 2005 г., бр. 30, 75 и 82 от 2006 г., бр. 31 и 55 от 2007 г., бр. 36, 43 и 69 от 2008 г., бр. 41, 74, 82 и 93 от 2009 г., бр. 22, 23, 29, 59 и 98 от 2010 г., бр. 8, 12, 60 и 61 от 2011 г., бр. 83 и 102 от 2012 г., бр. 52, 68 и 109 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 42 и 58 от 2016 г., бр. 58, 63, 92 и 103 от 2017 г. и бр. 1, 17, 84 и 102 от 2018 г.) в чл. 89, ал. 1, т. 1 думите "институциите и лицата по чл. 18 от Закона за социално подпомагане" се заменят с "доставчиците на социални услуги по Закона за социалните услуги".

§ 24. В Закона за устройство на територията (обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г.; изм., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20, 65 и 107 от 2003 г., бр. 36 и 65 от 2004 г., бр. 28, 76, 77, 88, 94, 95, 103 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34, 37, 65, 76, 79, 80, 82, 106 и 108 от 2006 г., бр. 41, 53 и 61 от 2007 г., бр. 33, 43, 54, 69, 98 и 102 от 2008 г., бр. 6, 17, 19, 80, 92 и 93 от 2009 г., бр. 15, 41, 50, 54 и 87 от 2010 г., бр. 19, 35, 54 и 80 от 2011 г., бр. 29, 32, 38, 45, 47, 53, 77, 82 и 99 от 2012 г., бр. 15, 24, 27, 28, 66 и 109 от 2013 г., бр. 49, 53, 98 и 105 от 2014 г., бр. 35, 61, 62, 79 и 101 от 2015 г., бр. 15 и 51 от 2016 г., бр. 13, 63, 92, 96 и 103 от 2017 г., бр. 21, 28, 55 и 108 от 2018 г. и бр. 1 от 2019 г.) в чл. 35, ал. 3 думите "места за предоставяне на социални услуги от резидентен тип, приюти и специализирани институции за предоставяне на социални услуги по Закона за социалното подпомагане" се заменят със "социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа и социални услуги за осигуряване на подслон по реда на Закона за социалните услуги".

§ 25. В Закона за опазване на околната среда (обн., ДВ, бр. 91 от 2002 г.; попр., бр. 98 от 2002 г.; изм., бр. 86 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 74, 77, 88, 95 и 105 от 2005 г., бр. 30, 65, 82, 99, 102 и 105 от 2006 г., бр. 31, 41 и 89 от 2007 г., бр. 36, 52 и 105 от 2008 г., бр. 12, 19, 32, 35, 47, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 46 и 61 от 2010 г., бр. 35 и 42 от 2011 г., бр. 32, 38, 53 и 82 от 2012 г., бр. 15, 27 и 66 от 2013 г., бр. 22 и 98 от 2014 г., бр. 62, 95, 96 и 101 от 2015 г., бр. 81 от 2016 г., бр. 12, 58, 76 и 96 от 2017 г., бр. 53, 77 и 98 от 2018 г. и бр. 1 и 17 от 2019 г.) в § 1 от

допълнителните разпоредби, в т. 29в, буква "а" думите "специализирани институции за социални услуги" се заменят със "социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа".

§ 26. В Закона за ветеринарномедицинската дейност (обн., ДВ, бр. 87 от 2005 г.; изм., бр. 30, 31, 55 и 88 от 2006 г., бр. 51 и 84 от 2007 г., бр. 13, 36 и 100 от 2008 г., бр. 27, 35, 74, 95 и 102 от 2009 г., бр. 25 и 41 от 2010 г., бр. 8 и 92 от 2011 г., бр. 77, 82 и 97 от 2012 г., бр. 7, 15, 66, 68, 83 и 99 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 14, 34 и 58 от 2016 г., бр. 58 и 85 от 2017 г. и бр. 17 и 98 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 139б, ал. 2, т. 1 думите "институции, предоставящи социални услуги, съгласно чл. 36, ал. 1 – 3 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (обн., ДВ, бр. 133 от 1998 г.; изм., бр. 38, 42 и 112 от 1999 г., бр. 30, 48 и 98 от 2000 г.; попр., бр. 100 от 2000 г.; изм., бр. 19 и 97 от 2001 г., бр. 26, 46, 81 и 118 от 2002 г., бр. 40 от 2003 г., бр. 115 от 2004 г., бр. 31 и 103 от 2005 г., бр. 54 и 93 от 2006 г., бр. 101 от 2007 г., бр. 26 от 2009 г., бр. 27, 41, 43, 45 и 50 от 2010 г., бр. 63 от 2011 г., бр. 17 и 73 от 2013 г., бр. 55 от 2014 г. и бр. 63 от 2015 г.)" се заменят с "доставчици на социални услуги".

2. В чл. 219а, ал. 5, изречение първо думите "специализирани институции, предоставящи социални услуги по Закона за социално подпомагане" се заменят със "социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа", а в изречение второ думите "специализираните институции" се заменят с "доставчиците на услугите за резидентна грижа".

§ 27. В Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (обн., ДВ, бр. 55 от 2003 г.; попр., бр. 59 от 2003 г.; изм., бр. 107 от 2003 г., бр. 39 и 52 от 2004 г., бр. 31 и 87 от 2005 г., бр. 24, 38 и 59 от 2006 г., бр. 11 и 41 от 2007 г., бр. 16 от 2008 г., бр. 23, 36, 44 и 87 от 2009 г., бр. 25, 59, 73 и 77 от 2010 г., бр. 39 и 92 от 2011 г., бр. 26, 53 и 82 от 2012 г., бр. 109 от 2013 г., бр. 47 и 57 от 2015 г., бр. 103 от 2017 г., бр. 15, 77 и 101 от 2018 г. и бр. 17 от 2019 г.) в т. 41 от приложението към чл. 9, ал. 1, т. 2 думите "за деца" се заличават.

§ 28. В Закона за хората с увреждания (ДВ, бр. 105 от 2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 21, ал. 2:

а) (в сила от 1.01.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) в т. 3 думите "член на семейството, при когото е настанено" се заменят с "лице, на което са възложени грижи за";

б) точка 4 се изменя така:

"4. ръководителя на социалната или интегрираната здравно-социална услуга за резидентна грижа, която ползва дете с увреждане;"

2. (В сила от 1.01.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) В чл. 34 т. 4 се отменя.

3. В чл. 79 думите "настанени на пълна държавна издръжка в специализирани институции или социални услуги от резидентен тип" се заменят с "които ползват без заплащане финансирани от държавния бюджет социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа".

4. В чл. 92, ал. 2 т. 3 се изменя така:

"3. организациите за хора с увреждания, предоставящи специализирани социални услуги за хора с увреждания, да осигуряват услуги на не по-малко от 4 500 лица годишно и да имат назначени не по-малко от 50 служители, специализирани в предоставянето на подкрепа за хора с увреждания;"

5. (В сила от 1.01.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) В преходните и заключителните разпоредби се създава § 25а:

"§ 25а. Получаваните до влизането в сила на закона помощи и средства по отменения Закон за интеграция на хората с увреждания не се смятат за доход при определяне на средномесечния доход на член от семейството по чл. 4 и чл. 4а от Закона за семейни помощи за деца."

§ 29. В Закона за гражданската регистрация (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 70 и 96 от 2004 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 48 и 59 от 2007 г., бр. 105 от 2008 г., бр. 6, 19, 47, 74 и 82 от 2009 г., бр. 33 от 2010 г., бр. 9 и 39 от 2011 г., бр. 42 от 2012 г., бр. 66 и 68 от 2013 г., бр. 53 и

98 от 2014 г., бр. 55 от 2015 г., бр. 39 и 50 от 2016 г., бр. 85 и 91 от 2017 г., бр. 47 от 2018 г. и бр. 17 от 2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 92, ал. 2, т. 2 думите "предоставяне на социална услуга от резидентен тип и договор за настаняване в специализираните институции" се заменят с "ползване на социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа".

2. В чл. 99 ал. 5 се изменя така:

"(5) Настоящият адрес на децата, настанени в социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, е адресът на услугата. Адресните карти за тях се подават от ръководителя на съответната услуга."

§ 30. (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) В Закона за предприятията на социалната и солидарна икономика (обн., ДВ, бр. 91 от 2018 г.; изм., бр. 17 от 2019 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 10, ал. 1 накрая се поставя запетая и се добавя "приет от Министерския съвет".

2. В чл. 15, ал. 3 думите "схеми за държавна помощ при спазване на изискванията на Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ, L 187/1 от 26 юни 2014 г.)" се заменят със "схеми за минимална помощ при спазване на изискванията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ, L 352/1 от 24 декември 2013 г.)".

§ 31. (1) (Изм. – ДВ, бр. 71 от 2020 г., **бр. 14 от 2021 г.**, в сила от 17.02.2021 г.) Националната карта на социалните услуги се приема от Министерския съвет до 12 месеца от публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

(2) До приемането на Националната карта на социалните услуги:

1. от държавния бюджет се финансират само тези видове социални услуги, които до влизането в сила на закона са определени като държавно делегирани дейности с решението на Министерския съвет по т. 3, буква "а";

2. за услугите по т. 1 се прилагат разпоредбите на закона относно създаването, прекратяването, финансирането и прекратяването на финансирането, годишното планиране, заплащането на таксите за ползване и освобождаването от такси за ползване и възлагането на социални услуги, финансирани от държавния бюджет;

3. с одобрението по чл. 54 Агенцията за социално подпомагане потвърждава, че:

а) социалната услуга е включена в решението на Министерския съвет за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели за съответната година;

б) необходимите средства за финансиране на социалната услуга са осигурени съгласно закона за държавния бюджет за съответната година;

в) социалната услуга съответства на стандартите за качество, съответно на критериите и стандартите за социалните услуги.

(3) До приемането на Наредбата за качеството на социалните услуги се прилагат критериите и стандартите за социалните услуги, приети до влизането в сила на закона.

(4) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г.) До приемането на Устройствения правилник на Агенцията за качеството на социалните услуги становището по ал. 2, т. 3, буква "в" се изготвя от инспектората към изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане.

(5) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г.) До приемането на правилника за прилагане на закона:

1. насочването на всички лица за ползване на социални услуги по ал. 2, т. 1 се извършва само от дирекции "Социално подпомагане" чрез изготвяне на писмена предварителна оценка по чл. 73, ал. 2 с участието на лицето в 20-дневен срок от заявяване на желание за ползване на услуга;

2. индивидуалната оценка на потребностите и индивидуалният план за подкрепа на лицата, които желаят да ползват социални услуги, се изготвят по досегашния ред преди подписване на договора по чл. 85;

3. кметовете на общини писмено заявяват искания в Агенцията за социално подпомагане за предварително одобрение за създаване, промяна на броя на потребителите и на мястото на предоставяне на социални услуги по ал. 2, т. 1, като представят документите и информацията, изисквана по досегашния ред, с изключение на решение на общинския съвет;

4. изпълнителният директор на Агенцията за социално подпомагане издава заповеди за предварително одобрение или за отказ в 30-дневен срок от искането по т. 3;

5. започналите и неприключени до влизането в сила на закона производства за създаване, прекратяване, промяна на броя на потребителите и мястото на предоставяне на социални услуги по ал. 2, т. 1 се довършват по досегашния ред.

§ 32. Социалните и интегрираните здравно-социални услуги, включени в Националната карта на социалните услуги, които не са създадени до приемането ѝ, се създават до 1 януари 2035 г.

§ 33. (1) В Националната карта на социалните услуги не се включват съществуващите домове за деца, лишени от родителска грижа, домове за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домове за пълнолетни лица с психични разстройства, домове за пълнолетни лица с физически увреждания, домове за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домове за пълнолетни лица с деменция, които се финансират от държавния бюджет и се управляват от общините.

(2) В Националната карта на социалните услуги се включват социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа, които са необходими при закриване на домовете по ал. 1.

(3) До закриването им домовете по ал. 1 запазват наименованието си и начина на организация и управление на услугата, като се включват в годишното планиране и се определят стандарти за финансирането им и такси за ползването им от пълнолетни лица по реда на закона.

(4) Разпоредбите на закона относно създаването, прекратяването и възобновяването на предоставянето на социални услуги не се прилагат за домовете по ал. 1.

§ 34. (1) Съществуващите до влизането в сила на закона домове за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домове за пълнолетни лица с психични разстройства, домове за пълнолетни лица с физически увреждания, домове за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домове за пълнолетни лица с деменция се закриват до 1 януари 2035 г.

(2) Агенцията за качеството на социалните услуги извършва периодични проверки на качеството на услугите, предоставяни в домовете по ал. 1. Въз основа на анализ от извършените проверки изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги прави мотивирано предложение до изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане за поредността и срока на закриване на домовете по ал. 1, финансирани от държавния бюджет и управлявани от общините.

(3) Въз основа на предложението по ал. 2 за съответния дом се изготвя план за закриването на дома от кмета на общината, който отговаря за управлението му, съвместно с Агенцията за социално подпомагане и с Агенцията за качеството на социалните услуги.

(4) Не по-късно от една година преди закриването на дом по ал. 1 за всяко настанено лице се изготвя план за извеждането му от дома и за подготовка за реинтеграция в домашна среда или за ползване на социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа, отговаряща на стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(5) Планът по ал. 4 се изготвя от дирекция "Социално подпомагане" с участието на лицето, представители на общината, която отговаря за управлението на дома, доставчици на социални услуги, лечебни заведения, семейството и близки на лицето.

(6) Домовете по ал. 1, които се финансират от държавния бюджет и се управляват от общините, се закриват със

заповед на изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане.

§ 35. (1) Съществуващите до влизането в сила на закона места за настаняване в домовете за стари хора се включват в Националната карта на социалните услуги като част от резидентната грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст.

(2) В срок до две години от влизането в сила на закона всяка община, която управлява дом за стари хора, приема план за реформиране на дома с цел съответствие на предоставяната от общината резидентна грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст със стандартите за качество на тази услуга, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(3) Всички домове за стари хора се реформират в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, до 1 януари 2025 г.

(4) Агенцията за качеството на социалните услуги извършва периодични проверки на качеството на услугите, предоставяни в домовете за стари хора. Когато се установи, че финансиран от държавния бюджет дом не е възможно да се реформира в съответствие със стандартите за качество на резидентната грижа за възрастни хора в надтрудоспособна възраст, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги, изпълнителният директор на Агенцията за качеството на социалните услуги прави мотивирано предложение до изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане за закриването на дома. Разпоредбите на § 34, ал. 3 – 6 се прилагат съответно.

§ 36. (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) Съществуващите домове за деца, лишени от родителска грижа, които се управляват от общините, и домове за медико-социални грижи за деца, които се управляват от Министерството на здравеопазването, се закриват до 1 януари 2021 г., с изключение на домовете за медико-социални грижи за деца във Варна, Кърджали, Плевен и Стара Загора, които се закриват до 31 декември 2021 г.

(2) За всяко дете, настанено в дом за деца, лишени от родителска грижа, или в дом за медико-социални грижи за деца, под ръководството на дирекция "Социално подпомагане" се изготвя план за извеждане от дома и подготовка на детето за реинтеграция в семейна среда или за ползване на социална услуга.

(3) За всеки дом за деца, лишени от родителска грижа, се изготвя план за закриване на дома от кмета на общината, който отговаря за управлението му, съвместно с Агенцията за социално подпомагане.

(4) За всеки дом за медико-социални грижи за деца се изготвя план за закриване на дома от министъра на здравеопазването съвместно с кмета на общината, на територията на която функционира домът, и с Агенцията за социално подпомагане.

(5) Домовете за деца, лишени от родителска грижа, които се управляват от общините, се закриват със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане.

§ 37. (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) (1) До влизането в сила на закона се забранява създаването на нови специализирани институции за предоставяне на социални услуги – домове за деца, лишени от родителска грижа, домове за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домове за пълнолетни лица с психични разстройства, домове за пълнолетни лица с физически увреждания, домове за пълнолетни лица със сетивни нарушения, домове за пълнолетни лица с деменция и домове за стари хора.

(2) До 1 януари 2021 г. се забранява създаването на нови домове за медико-социални грижи за деца.

§ 38. (1) (Изм. – ДВ, бр. 71 от 2020 г., **бр. 14 от 2021 г.**, в сила от 17.02.2021 г.) Лицата, които до влизането в сила на закона са вписани в регистъра по отменения чл. 18, ал. 2 от Закона за социално подпомагане, са длъжни да се лицензират по реда на закона до 31 декември 2021 г.

(2) Лица, които имат издаден лиценз за социална услуга за деца, чийто срок към датата на подаване на заявлението по чл. 149, ал. 1 не е изтекъл, не дължат такса за издаване на лиценз по реда на ал. 1.

(3) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г.) Започналите и неприключени до влизането в сила на закона производства по

лицензиране от председателя на Държавната агенция за закрила на детето и вписване на лицензираните доставчици на социални услуги в регистъра към Агенцията за социално подпомагане се довършват по досегашния ред.

(4) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г.) До създаването на регистъра по чл. 162 Агенцията за социално подпомагане поддържа регистъра на доставчиците на социални услуги.

(5) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г.) Започналите и неприключени до влизането в сила на закона общински конкурси за възлагане на управлението на социални услуги, които са делегирани от държавата дейности и местни дейности, се довършват по досегашния ред.

§ 39. (1) В срок до 12 месеца от влизането в сила на закона доставчиците на социални услуги предприемат действия за привеждане на предоставяните от тях социални услуги в съответствие с изискванията на закона и със стандартите за качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги.

(2) В срока по ал. 1 Агенцията за качеството на социалните услуги оказва методическа подкрепа на доставчиците на социални услуги.

(3) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г.) До приемането на Устройствения правилник на Агенцията за качеството на социалните услуги председателят на Държавната агенция за закрила на детето осъществява контрола по спазване на стандартите за качество на социалните услуги за деца при досегашните условия и ред.

(4) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г.) До приемането на Устройствения правилник на Агенцията за качеството на социалните услуги инспекторатът към изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане осъществява контрола по чл. 31, ал. 2 от Закона за социално подпомагане в редакцията до влизането в сила на закона при досегашните условия и ред.

§ 40. До закриването на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца настаняването и прекратяването на настаняването в тези домове се извършва по реда за настаняване на дете в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа, определен в Закона за закрила на детето.

§ 41. (1) Разпоредбите на Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за правната помощ, Закона за местните данъци и такси, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за българските лични документи, Закона за гражданската регистрация и Закона за опазване на околната среда, приложими за социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа, за техните ръководители и за лицата, които ги ползват, се прилагат съответно за домовете за деца, лишени от родителска грижа, за техните директори и за лицата, настанени в тях, до закриването на тези домове.

(2) Разпоредбите на Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване, Закона за правната помощ, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за опазване на околната среда, Закона за военноинвалидите и военнопострадалите, Закона за хората с увреждания и Закона за местните данъци и такси, приложими за социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа и за лицата, които ги ползват, се прилагат съответно за домовете за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домовете за пълнолетни лица с психични разстройства, домовете за пълнолетни лица с физически увреждания, домовете за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домовете за пълнолетни лица с деменция и за лицата, настанени в тях, до закриването на тези домове.

(3) До закриването на домовете за медико-социални грижи за деца чл. 124, ал. 2 от Закона за здравето се прилага за децата, настанени в тези домове.

(4) До закриването на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца чл. 8д, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца, чл. 22в, ал. 2, т. 3 и чл. 22г, ал. 2, т. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица се прилагат при настаняване на деца в тези домове.

(5) Разпоредбите на Закона за данъците върху доходите на физическите лица и Закона за корпоративното подоходно облагане, приложими при дарения в полза на социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, се прилагат съответно при дарения за домовете за деца, лишени от родителска грижа, домовете за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домовете за пълнолетни лица с психични

разстройства, домовете за пълнолетни лица с физически увреждания, домовете за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домовете за пълнолетни лица с деменция до тяхното закриване.

§ 42. До закриването на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца:

1. член 84, ал. 2 и чл. 93, ал. 2 от Семейния кодекс се прилагат и когато децата са настанени в домове за деца, лишени от родителска грижа, и в домове за медико-социални грижи за деца;
2. ръководителите на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца може да участват като членове на Съвета по осиновяване по чл. 94 от Семейния кодекс, ако детето е настанено в такъв дом;
3. дирекция "Социално подпомагане" има задължението по чл. 153, ал. 3 от Семейния кодекс и когато детето е настанено в дом за деца, лишени от родителска грижа, или в дом за медико-социални грижи за деца;
4. член 173, ал. 1 от Семейния кодекс се прилага и по отношение на ръководителите на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца;
5. искане по чл. 21, ал. 2, т. 4 от Закона за хората с увреждания може да правят и ръководителите на домове за деца, лишени от родителска грижа, и на домове за медико-социални грижи за деца.

§ 43. (В сила от 22.03.2019 г. - ДВ, бр. 24 от 2019 г.) (1) В тримесечен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет приема:

1. правилник за прилагане на закона;
2. Наредбата за планирането на социалните услуги;
3. Наредбата за качеството на социалните услуги;
4. Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет;
5. Устройствения правилник на Агенцията за качеството на социалните услуги;
6. Тарифата за таксите за издаване и подновяване на лиценз за предоставяне на социални услуги;
7. изменения и допълнения в правилниците за прилагане на Закона за социално подпомагане и на Закона за закрила на детето и в устройствените правилници на Държавната агенция за закрила на детето и на Агенцията за социално подпомагане.

(2) В 6-месечен срок от влизането в сила на закона министърът на труда и социалната политика утвърждава:

1. Етичен кодекс на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги;
2. стандартите по чл. 123.

§ 44. (1) (Изм. – ДВ, бр. 71 от 2020 г., изм. и доп., **бр. 14 от 2021 г.**, в сила от 17.02.2021 г.) Социалните услуги се финансират от държавния бюджет съгласно стандартите за финансиране на социалните услуги, определени по чл. 45, от 1 януари на годината, следваща приемането на Националната карта на социалните услуги.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 71 от 2020 г., **бр. 14 от 2021 г.**, в сила от 17.02.2021 г.) До 1 януари на годината, следваща приемането на Националната карта на социалните услуги, финансирането на социалните услуги от държавния бюджет е съгласно стандартите за финансиране, разработвани по досегашния ред.

(3) До приемането на тарифата по чл. 46, ал. 2 таксите за ползване на социални услуги, финансирани от държавния бюджет, се заплащат в размерите, определени по досегашния ред.

§ 45. (Изм. – ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Законът влиза в сила от 1 юли 2020 г., с изключение на:

1. (изм. – ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 31.12.2020 г.) параграф 6, т. 5, буква "а", § 7, т. 2, букви "а" и "б", т. 3, т.

б, буква "а", т. 9 и 10, § 18, т. 2 в частта относно "домове за медико-социални грижи за деца съгласно Закона за лечебните заведения" и § 20, т. 2 в частта относно заличаването на думите "и домовете за медико-социални грижи за деца", и т. 5, буква "в", които влизат в сила от 31 декември 2021 г.;

2. параграф 3, т. 4, букви "е", "ж" и "з" и § 28, т. 1, буква "а", т. 2 и 5, които влизат в сила от 1 януари 2019 г.

3. член 22, ал. 4, чл. 40, чл. 109, ал. 1, чл. 124, чл. 161, ал. 2, § 3, т. 6, § 30, 36, 37 и 43, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Законът е приет от 44-то Народно събрание на 7 март 2019 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

(ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 30.06.2021 г.)

.....

§ 27. (В сила от 31.12.2020 г. - ДВ, бр. 110 от 2020 г.) В Закона за социалните услуги (обн., ДВ, бр. 24 от 2019 г.; изм., бр. 101 от 2019 г.; Решение № 9 на Конституционния съд от 2020 г. – бр. 65 от 2020 г.; изм., бр. 71 от 2020 г.) в преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

.....

§ 28. Законът влиза в сила от 30 юни 2021 г., с изключение на:

1. параграфи 9 и 25, които влизат в сила от 30 юни 2022 г.;
2. параграфи 26 и 27, които влизат в сила от 31 декември 2020 г.